

EPITAFY V KAPLI BETLEMSKÉ

BOHUMIL RYBA

*Vážení paní Emilii Niederlové
na památku*

Bohumil Ryba

PRAHA 1952

IV.

Epitafy v kapli Betlemské.

BOHUMIL RYBA

(Předloženo na řádné schůzi dne 18. dubna 1951.)

Nápisná překvapení, která přinesl stavební průzkum kaple Betlemské, neomezila se jenom na fragmenty textů, zapsaných začátkem 15. stol. na omítce betlemských stěn.¹⁾ Odklizováním zdí, vestavěných v letech třicátých 19. stol. do betlemského prostoru, byly r. 1949 a 1950 nalezeny porůznu i úlomky kamenných epitafů z 16. stol. a vyproštěny z nedůstojného osudu, který je postihl, býti pozdější době pouhým stavebním materiálem.²⁾ Skutečnost ukázala, že podobně jako při nařízené exhumaci

¹⁾ O nich naposledy v mé publikaci „Betlemské texty“ (Praha, Orbis, 1951).

²⁾ O nešetrné zkáze betlemských náhrobků viz HREJ 88 a lit. k tomu uvedenou 105. O užití betlemských památníků k dláždění mluví též anonymní rukopisné „Beyträge zur Geschichte des böhmischen Wandalismus neuerer Zeit“, jež získala r. 1867 darem Const. Höflera NUK (mezi něm. rkpy XVI H 22) a o nichž zprávu přinesly Památky arch. IX (1871) 484. Autor rukopisu vzpomíná (f. 6a) své návštěvy v Kutné Hoře 1770 a psal v době, kdy byl F. A. L. HERGET (zemř. 1800) již mrtev (f. 7b), ale „Naturgeschichtelehrer Dr. Mayer zu Prag“, jímž je najisto míněn Josef Mayer (zemř. 1814), ještě živ (f. 5b), tedy v prvním decenniu 19. stol. Podrobnost, kterou uvádí, zbavuje ev. pátrání po epitafech jakékoli naděje („vorzüglich lieferte der Steinhauer Knapp mehrere Hundert derley Monumentplatten, wovon er die Inschriften, Wappen und Jahreszahlen ehebevor abmeiselte, zu den Trotoirs auf die Bänke“ f. 7b). Přehnaný byl nepochybně údaj o počtu náhrobků, které shromáždil, prý ke zbudování bassinu, prof. Herget v zahrádce v svatováclavském semináři, stejně jako přepjaté byly představy anonymovy o jejich prý dokonce cyrilských a hlaholských nápisech („Bey 100 Stücke dieser Monumente erbarmten ihn dennoch: diese steckte er in sein klein(es) Gärtchen im Semenario, wo er ein Possen zusammenstellen wollte; allein der Tod überraschte diesen Sünder der Kunst, und die Monumente ergriff ein elender Maurermeister, der sie theils zu Ofenfüßen, theils zu Kellerstufen verwendete. Gut, dasz ich diesen Mann nicht weisz, sonst müszte ich ihn unter den Galgen setzen, da so viele alt(e) zirrillische und glogolitische Aufschriften waren, welche uns unsere Vaterlandsgeschichte so schön hätten ergänzen können“ f. 7b).

pohřbů nebyly r. 1786 otevřeny všechny hroby, nebyly při rušení kaple šetrně odklizeny ani všechny náhrobky. Tak se stalo, že ke čtyřem originálním epitafům, zachráněným kdysi koupí v dražbě a uchovávaným nyní v lapidariu pražského Národního musea (viz níže k č. 11, 24, 43 a 52), přibýly novým výzkumem zlomky epitafů dalších.

Určování nově získaných úlomků není snadné. Dosud se nezdařilo určití fragment krásné bílé opukové desky (tab. IIIb) z 16. stol., ulomené tak nešťastně, že je těžké povědět, který z nejrůznějších možných *Jeho Milosti císařské* hodnostářů byl pod ní pochován:

...erth[
 [Mil]ofti Cysarz[ke.....]
 [...]a tuto geft p[ochowan]
 [P]an Buh racž mi[loftiw]
 [byt]ji Duffi geho am[en. ~]

Zcela zřetelný není ani zlomek z mohutného nazelenalého mramoru (tab. IVd), uchovávajíc trosku erbů (tří horek a na nich stojícího patrně gryfa).

Příliš kusý pro identifikační pokus je i objevený roh tmavočerveného mramorového epitafu z 16. stol. (tab. IIIc), nesoucí trosku slov

... wff]emoha[u] czý Pán B[ůh ...

(š ligaturou an a ležatě umístěnými značkami samohláskových délek), jakož i roh bílého epitafu z 16. stol. s troskou data

...w au]tery przed[e] | dn[em...]

Neřešitelná je také otázka, ke kterému náhrobku náležel dobře zachovaný anděl z červeného mramoru (tab. IIb).

Zato z rozptýlených fragmentů, které se jak svou látkou — červeným sliveneckým mramorem — tak rázem svého písma ze sklonku 16. století hlásily k sobě, podařilo se mi s bezpečností určití a pravděpodobně rekonstruovati dva rozměrné epitafy (níže č. 36 a 38); jejich sestavení, zapuštěné do tónované sádry (tab. IIa, IIIa), bylo po prvé umístěno jako exponát z betlemského výzkumu na výstavě klubu „Za starou Prahu“ v pražském uměleckoprůmyslovém museu (1950).

Základem pro řešení epigrafických otázek betlemských nápisů bylo sebrání a kritické propracování dochovaných záznamů, mezi nimiž přední místo náleží sumárně registovým, ale obsahově spolehlivým popisům HAMMERSCHMIEDOVÝM již z r. 1723. Z ostatních nutno zvlášť zdůraznit

anonymní kresby, které zachránil a ve výboru po prvé publikoval PODLAHA a které v úplnosti zde znovu otiskují s laskavým svolením jejich nynějšího držitele, musea hl. města Prahy. Ze společných omylů, které mají tyto kresby v textech s texty, jež výslovně podle kreseb Česlava KRIESCHEHO otiskl r. 1796 SCHALLER, vyplývá, že jsou v anonymních kresbách dochovány (se ztrátou jen několika listů) právě originální kresby Krieschovy, jak si je tento pomocník neblaze proslulého prof. Hergeta z vlasteneckého zájmu pořídil v době rušení kaple.

Pro posouzení Krieschovy hodnověrnosti poskytuje dobré východiště ve dvou případech (níže č. 11 a 52) možnost porovnat jeho náčrty (níže obr. 4 a 23) se zachovanými originály (níže tab. Ia, Ib). Lze se odtud přesvědčit, že původce kreseb byl vskutku dobrý kreslíř, což odpovídalo jeho technickému povolání; po této stránce vynikají jeho kresby vysoko nad neumělé náčrty epitafů někdejší universitní kaple Božího těla, uchované ve IV. svazku PUTZLACHROVÝCH Memorabilií (rkp. arch. univ. Karl. A 17, str. 835—843). Neznalost latiny (na př. u č. 11 OPPI: ORIVN: *orig.*] Alli: Orian KRIE; PRIDIE *orig.*] Kri die KRIE; viz i k č. 53) rádi mu promíjíme, protože jí nebyla ohrožena celková zřejmá snaha o věrné zachycení textů. Tato věrnost měla arci své meze. Tak rozdělení nápisů v řádky je u KRIE velmi libovolné (u č. 11 vměstnal 14 řádků originálu do deseti, u č. 52 ku podivu těžce porušil rozdělení obvodové legendy); proto je radno ani v jiných případech, kde KRIE nemůže býti kontrolován, vůbec nepřebírat jeho rozdělení v řádky a pokládat je vesměs za zcela nejisté.

Závažnější je nepřesnost KRIE-ova v reprodukci časového údaje (viz k č. 52); proto méně překvapí, ukáže-li rozbor, že ani ona nebyla u něho ojedinelá. Pro české nápisy, zachráněné KRIE-em, a těch je většina, nemáme možnost takového srovnání, jako u připomenutých dvou nápisů latinských; tu teprve interpretace ukáže, že jeho spolehlivost byla zmenšována jak nedostatečnou znalostí gotické minuskuly, na niž pravděpodobně těžká čitelnost náhrobků již vyšlapaných kladla zvýšené požadavky, tak stavem soudobé češtiny a necitlivostí pro tvary staršího jazyka.

V přehledu, který zde následuje, je znění těch nápisů, jejichž znalost — více méně nepřesná — vychází jenom z kreseb KRIE-ových, podáváno toliko v transkripci, při čemž je špičatými závorkami upozorňováno na místa, kde se odchyľují od textu KRIE-ova. U zachovaných originálů je ovšem dbáno praxe v epigrafice obvyklé: texty netranskribujeme, i když nenapodobíme druhu písma, dostatečně patrného z příloh (tab. I—IV); písmena neúplně dochovaná vyznačujeme vespod tečkou, písmena nebo slova konjekturálně doplňovaná hranatými závorkami.

K zpracování této látky jsem byl přiveden betlemským výzkumem, jemuž jsem se i po této stránce snažil dát k dispozici své textově kritické

zkušenosti a odvahu chladné kombinace. Jako filolog mám pochopitelně daleko k specialisaci v pražské prosopografii 16. a 17. stol. a jsem proto zcela vzdálen domnění, že bych materiál k výkladu betlemských nápísů podával úplně. Nepochybuji, že by se takový výklad byl mohl podniknouti dokonaleji a podstatně snadněji v době před požárem staroměstské radnice, jímž zašlo nejen mnoho městských knih, nýbrž i prosopografické lístkové rejstříky, po léta trpělivě shromažďované prací několika generací. Ale pozdě litovat, a závažnost betlemského výzkumu nesnášela odkladu.

Reprodukce v textu i přílohách byly pořízeny vesměs ze snímků Státního fotomeřičského ústavu.

SOUPIS ZKRATEK

- DOBR = Jos. Dobrovský.
 DOERR = A. v. Doerr, Der Adel der böhmischen Kronländer, Prag 1900.
 HAMM = J. F. Hammerschmied, Prodromus gloriae Pragenae, Pragae 1723.
 HAV = K. Havelský, Hus a Betlém, Praha 1870.
 HRD = K. Hrdina.
 HREJ = F. Hrejsa, Betlém od roku 1516, v knize: Betlémská kaple. O jejich dějinách a zachovaných zbytcích. Praha 1922.
 JIR = Jos. Jireček.
 KRÁL = Ad. Král v. Dobrá Voda, Der Adel von Böhmen, Mähren und Schlesien. Prag 1904.
 KRIE = Č. Kriesche, jeho kresby betlemských epitafů, mus. hl. města Prahy, rkp 31531, list 1—27.
 LUP = P. Lupáč, Rerum Boemicarum Ephemeris, Pragae 1584 (s dodatkem Coronis Ephemeridum).
 MERAV = R. J. Meraviglia Crivelli, Der Böhmisches Adel (Siebmacher's Wappenbuch, IV. B., IX. Abth.) Nürnberg 1886.
 NUK = Národní a universitní knihovna v Praze.
 PIL = Kasp. Pilat, Materialien zur diplom. Genealogie des Adels Königreichs Böhmen, Prag 1812.
 PODL = Ant. Podlaha, v: Památky archeologické 34 (1924—25) 249-257.
 PUTZ = Th. Ant. Putzlacher, Memorabilium Univ. Prag., Tomus IV. (1768), rukopis arch. univ. Karl. A 17, str. 857—866.
 RY = zkratka jména autorova.
 SEDL = Aug. Sedláček.
 SCHALL = Jar. Schaller, Beschreibung d. kön. Haupt- u. Residenzstadt Prag, III, Prag 1796.
 SCHIM = Ant. Schimon, Der Adel von Böhmen, Mähren und Schlesien, Böhm. Leipa 1859.
 TEI = Jos. Teige, Základy starého mstopisu Pražského (1437—1620). Oddíl I. Díl I. Praha 1910. Díl II. Praha 1915.
 VELESL = Dan. Adam z Veleslavína, Kalendář historický, Praha 1590.

NÁHROBEK ZAKLADATELE KAPLE HANUŠE Z MYLHEIMU

Č. 1

† 1405

Lit.: HAMM 131 [26] (= TEI I 2, 865a); J. DOBROVSKÝ, Litt. Magazin von Böhmen u. Mähren III (1787) 163; SCHALL III 190, č. 1; HREJ 88.

Veliký kámen a mosazná plotna asi 69 × 11 cm, obé dnes nezvěstné. Podle HAMM „Sub Cathedra est magnus lapis, sub quo sepultus jacet Fundator hujus Capellæ D. Joannes Mylheyem, qui obiit 1405.“ Podle DOBR byla při rušení káple (1786) v obětním stole hlavního oltáře nalezena (a byla tehdy v držení prof. Hergeta) mosazná plotna, pražský loket a 4 palce dlouhá, 4 a půl palce široká, s nápisem:

a(nno) d(omini) m. cccc. v. hans mylheyem.

NÁHROBEK MISTRA JAKOUBKA ZE STRÍBRA

Č. 2

† 9. VIII. 1429

Lit.: LUP k IX. Aug. (= TEI I 2, 812a 75); HAMM 128; SCHALL III 188.

Náhrobek nezvěstný. Podle LUP byl nazítří po své smrti, tedy 10. srpna 1429, mistr Jakoubek pohřben na hřbitově, kde kdysi bývala zahrada, s nápisem, který byl tenkrát nedávno (tedy v druhé pol. 16. stol.) vykopán ze ssutin (Inscriptio eius tumuli, nuper e ruderibus eruta, est hæc):

A(nno) D(omini) 1429 in vigilia Laurentii obiit venerabilis vir Iacobus de Miza, Magister in artibus et sacræ Theologiæ Baccalaureus formatus, profundus interpres Scripturarum et dignæ communionis præcipuus promotor.

Pravopis teprve 16. stol. Rozdělení řádků neznámé.

K textu: Laurentii LUP, SCHALL: S. Laurentii HAMM — obiit LUP: mortuus est HAMM, SCHALL.

Další charakteristika (Vir probus, pius, doctus, industrius multa sui ingenii reliquit monumenta. Et extat typis impressa eius Postilla seu enarrationes Epistolarum Dominicalium, vernaculo sermone scripta [míněny jsou „Epištoly nedělní, též s výklady přes celý rok, Mistra Jakobella, kněze a kazatele Zákona Páně, . . . kteréž jsau ještě nikdy nebyly tisknuté, ale již nyní teprve na světlo jsau vydané, léta M. D. LXIII“], v samostatném přídávku o CCIII listech k vyd. Husovy Postilly z r. 1564; úplný název v TOBOLKOVĚ Knihopise č. 3262]. Habentur et aliæ non paucae eius viri lucubrationes, lectione luceque publica non indignæ) jsou ovšem teprve věty Lupáčovy.

NÁHROBEK LÉKAŘE DOKTORA PETRA

Č. 3

† 6. XI. 1539

Lit.: VELESL 562 (= TEI I 2, 824b 76) = HAMM 131 [27] (= TEI I 2, 865a); HAV 20; HREJ 35.

Náhrobek není znám. Jen zpráva Codicillova u VELESL k 6. listopadu: „Léta M. D. XXXIX. umřel v Praze doktor Petr lékař. Pochován v kaple mistrovské v Betlémě. *Codicill(us)*.“

NÁHROBEK KNĚZE VÁCLAVA Z KAŘÍZKU (UNHOŠTSKÉHO)

Č. 4

† 1. XI. 1540

Lit.: VELESL 556 (= TEI I 2, 824b 77); HREJ 35.

Náhrobek není znám. Jen zpráva Codicillova u VELESL k 1. listopadu: „Léta M. D. XL. umřel kněz Václav z Kařizku, děkan s. Apollinářiše, kterýž byl administrátorem X let. V Betlémě pochován. *Codic(illus)*.“ Jinde u VELESL (323 a 481 k 13. VI. 1531 a 13. IX. 1534) je administrátor jmenován V. Aunhošťský.

NÁHROBEK MISTRA JANA ORPHEA Z CHOTĚŘINY

Č. 5

† 1. X. 1542

Lit.: LUP k I. Octobr. (= TEI I 2, 826a 82); VELESL 512; HREJ 35.

Náhrobek není znám. Jen zpráva LUP: A. D. 1542 Pestilentia Pragæ magnoperè grassante vitâ functus est nobilis et doctus vir Iohannes Orpheus à Choterina Zatecensis, professor Academiae Pragensis; sepultus in sacello Bethlehem. Scripsit complura carmine non inerudito, quorum quædam typis excusa extant in Farraginibus Boëmorum studiosorum poëtices etc. Illius hoc est cenotaphion [Farrago III 86]:

Conditur hoc tumulo quondam Boiemicus Orpheus,
qui Zatecenâ natus in urbe fuit.

Huic artem livens invidit Apollo canendi,
hinc illum telo perculit ipse suo.

Christe, tuum vatem sanctis adiunge poetis,
ipsum cumque suâ transfer ad astra lyrâ.

Matt(hæus) Col(linus)

Eteostichon.

PRÆVIT ORPHÆO ZACACVNAS, PRAGASEPVLCHRVM,
CLARVS VBI VATES ATQVE PROFESSOR ERAT

I(ohannes) R(osinus) Z(atecensis).

Matouš Collinus napsal první verše na Orfea hned nazítří jeho smrti 2. října 1542 (rkp praž. kapit. M 129, fol. 148; TRUHLÁŘ-HRDINA, Rukověť I 463). O sbírce na postavení náhrobku se dovídáme z básně Matouše Collina (Farragines III 130—131, z 31. července 1543) *De . . . subsidio ad sepulchrum Orphei*, kde žádá p. Jana Staršího Hodějovského, aby přispěl na zřízení náhrobku, ujišťuje, že přátelé zesnulého básníka již přispěli podle svých možností.

Erb: teprve z 15. V. 1542 (DOERR 20) jako u Collina (viz níže č. 11).

K prosopogr.: [J.] T[ru]h[lá]ř, OSN XVIII 855, kde i starší literatura.

NÁHROBEK MISTRA ŠEBESTIÁNA AERICHALKA PŘEŠTICKÉHO

Č. 6

† 20. XI. 1555

Lit.: Mon. univ. Prag. I 2, 362 a III 151; LUP k XX. Novem. (= TEI I 2, 830a 98); VELESL 582 = HAMM 131 [28] (= TEI I, 2, 865a) = SCHALL III 195 [28]; HAV 20; HREJ 40.

Náhrobek není znám. Podle Mon. III 151 „Anno . . . 1555 . . . 20 Novemb. nocte sequente hora fere 5. lue pestilentiali exstinctus in domo Caroli IV. placide decessit M. Sebastianus Aerichalcus, patria Praesticenus, Bohemus, publicus in Academia professor ac domûs Carolinae senior, vir pietate et eruditione Graecaeque linguae cognitione praestans, sepultus in fano Bethleemitico.“ Odtud téměř doslovně LUP a česky VELESL.

K prosopogr.: A. TRUHLÁŘ-K. HRDINA. Rukověť I 13n., 474, 467.

NÁHROBEK MISTRA JANA HORTENSIA (ZAHRÁDKY)

Č. 7

† 2. IV. 1557

Lit.: Mon. univ. Prag. I 2, 364; III 155 (= TEI I 2, 830a 99); LUP k II. April. (= TEI I 2, 830a 100); VELESL k 2. IV. = HAMM 131 [29] (= TEI I 2, 865a) = SCHALL III 195 [29]; HAV 20; HREJ 40.

Náhrobek není znám. Podle Mon. univ. I 2, 364 „Aprilis 2. anno 1557 mag. Ioannes Hortensius Pragenus, mathematicus academiae ordinarius, praepositus collegii regis Wenceslai, rector universitatis, . . . ex hac mortali vita . . . commigravit. Ad funus eius tristi vultu non solum collegae, sed etiam consules atque senatus inclytarum civitatum Pragae magna pompa processerunt . . . Sepultus est in sacello magistrorum collegii magni Bethleem“. Podobně III 155: „Sequenti anno 1557 April. 2. feria 6. ante Judica inter 10. et 11. horologii Boemici horam . . . decessit M. Ioannes Hortensius . . . Sepultus in fano Bethleemitico“ a odtud

LUP: „Sepultus in phano Bethleemitico“ a z něho česky VELES: „Léta M. D. LVII. mezi X. a XI. hodinou ráno (na celém orloji) umřel Mistr Jan Hortensius, jinak Zahrádka, rodič Pražský, rector. Universitatis a vznešený mathematicus učení Pražského . . . Pochován v kaple Bethlémské.“ Zachovala se pohřební řeč, kterou nad ním proslovil jakožto děkan artistické fakulty mistr Jakub Codicillus (A. TRUHLÁŘ, Rukověť I 360).

K prosopogr.: J. JIREČEK, Rukověť II 343 (s.v. Zahrádka); A. TRUHLÁŘ, OSN. XI 642b—643a; M. JAN KAMPANUS, Mecenáši Karlovy univ., vyd. K. HRDINA (1949) 21, 67n.

NÁHROBEK JANA KARYKA Z ŘEZNA

Č. 8

† 6. XI. 1559

Lit.: HAMM nemá; KRIE 10; PUTZ IV 857 [3]; SCHALL III 192 č. 15 (= TEI I 2, 865b), HAV 20, PODL 10.

Originál nezvěstný. Kresba KRIE 10 (=PODL obr. 129a), viz zde obr. 1.

Erb: karykovský (pokosný pruh s třemi hvězdami) ve středu náhrobku.

Nápis obvodový (KRIE, transkr., rozdělení řádků nejisté).

Léta Páně 1559 na s. Linhartu umřel urozený vládyka pan Jan Karyk z <Řez>na a tuto leží očeká<va>je radostné zmrtvý<c>hvstání. Modlete se za něho. Amen.

K textu: Karyk z Řezna TEI: karika zkřecina KRIE, Karik z Kržecžina SCHALL, Karik z Krcžina PUTZ — a tuto . . . amen KRIE: *vyn.* SCHALL — očekávaje: otcekage KRIE — radostne KRIE: *očekával bys radostného.*

K prosopogr.: Jan Karyk byl nejstarší ze synů staroměstského obchodníka s vínem Michala Karyka z domu U volka (čp. 142-I). Michal obšírně kšaftoval 14. července 1550 s dovětkem z 11. X. 1550 a byl pohřben u Sněžné Matky Boží na Novém Městě (TEI I 1, 761—767); Michalova třetí manželka Marketa, roz. Wolfštorfarová z Bornštorfu, byla pohřbena v Betlemě (viz níže č. 15). Sr. též níže, str. 30.

NÁHROBEK VÁCLAVA ČERNOHORSKÉHO

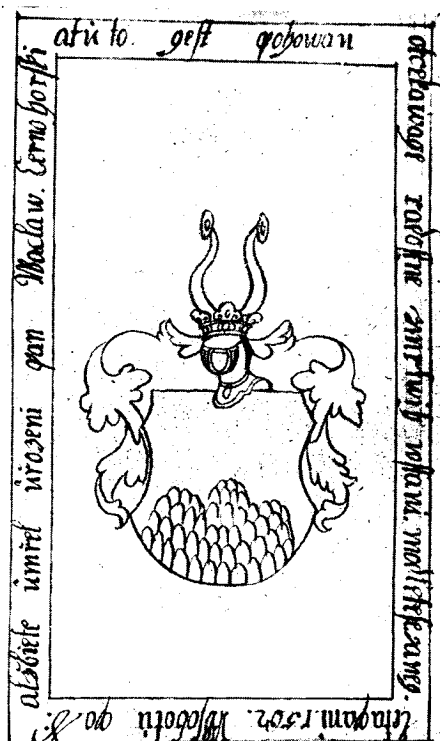
Č. 9

† 21. XI. 1562

Lit.: HAMM nemá; KRIE 6; PUTZ IV 858 [4]; SCHALL III 191 č. 10 (= TEI I 2, 865b); HAV 20; PODL 6.

Obr. 1.

Obr. 2.

Originál nezvěstný. Kresba KRIE 6 (= PODL obr. 127c), viz zde obr. 2.

Erb: (hora složená z drobných hůrek) ve středu náhrobku.

Nápis obvodový (KRIE, transkr., rozdělení řádků nejisté).

Léta Páně 1562 v sobotu po s. Alžbětě umřel urozený pán Václav Černo-horský a tuto jest po<e>hován očekávaje radostné zmrtný<e>hvstání. Modlete se za něj.

K textu: Páně SCHALL: pani KRIE, P. PUTZ — a tuto --- za něj KRIE: vyn. SCHALL — radostne --- zanez KRIE: očekával bys radostného . . . za něho.

K prosopogr.: Jde o Václava Černo-horského, jehož bratr Mikuláš z peněz svých a otce Jana koupil 3. II. 1544 dům U jednorozce na Velkém náměstí čp. 548-I (TEI I 1, 560a 40); viz i smlouvu z 22. VI. 1544 (TEI I 1, 561a 43).

NÁHROBEK KATEŘINY Z MNĚTIC

Č. 10

† 5. IX. 1563

Lit.: HAMM nemá; KRIE 22; PUTZ a SCHALL nemají; PODL 22.

Originál nezvěstný. Kresba KRIE 22 (= PODL obr. 131b), viz zde obr. 3.

Erb: (pták s malým mečíkem v zobáku) ve středu náhrobku.

Nápis obvodový (KRIE, transkr., rozdělení řádků nejisté):

Léta Páně 1563 tu neděli před Narození<m> Panny Marie
umřela slovútná měštka Kateřina z <Mn>ětic, pana . . . . .
. . . . . manželka, a tuto leží očekáva<je> radostné
zmrtvý<c>hvstání.

K textu: Narozením RY: narozeni KRIE — Panny RY: pani KRIE
— z Mnětic RY: zwietie KRIE, z Větice PODL — . . . . .: giřiho
zamlegfkiho KRIE — očekávaje RY: otcekawa KRIE — radostne KRIE:
očekával bys radostného.

K prosopogr.: Srov. 3. VIII. 1563 „Jan Šmerhovský z Rosic a Kateřina z Mnětic postupuje dům (čp. 938-I) v dluhu 500 kop míš. Matoušovi Koutkovi a Kateřině“ (TEI I 1, 101a 32).

NÁHROBEK MISTRA MATOUŠE COLLINA Z CHOTĚŘINY

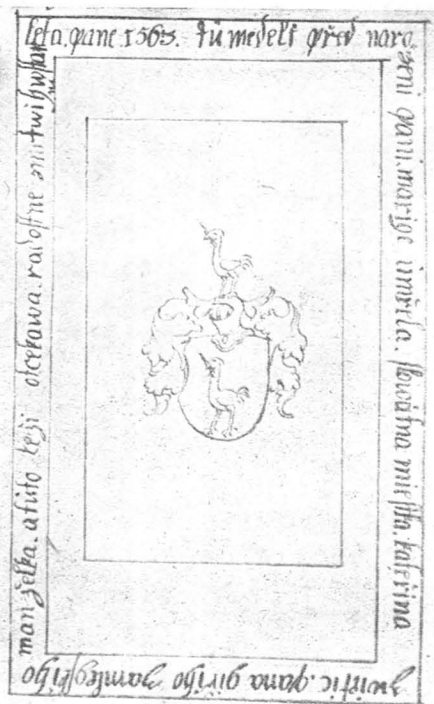
Č. 11

† 4. VI. 1566

Lit.: Mon. univ. Prag. III 168 (= TEI I 2, 831b 111); VELESL 305; HAMM 130 [2] (= TEI I 2, 864b); KRIE 4; PUTZ IV 857 [1]; SCHALL III 191 č. 7 s odkazem na svou Topographie des Königreichs Böhmen X, Prag-Wien 1788, str. 22; Čechoslov 5. VI. 1824, č. 23, str. 179; Mikovec v Lumír II (1852), str. 237; Památky archeol. I (1855) 44; J. JIREČEK, Jan Hodějovský z Hodějova, Praha 1884, Pojedn. KČSN ř. VI, díl 12, str. 64; HAV 20n.; TEI I 2, 831b, č. 111—113; A. TRUHLÁŘ-K. HRDINA, Rukověť I, Praha 1918, str. 399n.; HREJ 40; PODL 4.

Původní umístění: „Jacet ad initium Scannorum sub ingressum Templi cum Epitaphio“ (HAMM).

Originál byl při rušení kaple 1786 prodán hr. Janu Rudolfu Chotkoví, pozdějšímu presidentu Král. čes. spol. nauk (1804—24), a umístěn v zámeckém parku ve Veltrusích. Odtud si jej (a též náhrobek Zalužanského, viz níže č. 52) vyprosil na hr. Jindřichu Chotkoví, pozdějším místopresidentu Musea (1851—1861), sběratel Jos. Pachel, c. kr. vrchní inženýr, a věnoval Českému museu v druhé polovině let čtyřicátých. K instalaci nedošlo ihned; teprve r. 1852 oba náhrobní kameny, „kterž

Obr. 3.

Obr. 4.

již před několika léty museum darované dotud složeny byly v dílně sochaře Jos. Maxe, nyní konečně přeneseny jsou v musejní dům“ (Mikovecův Lumír uv. m.). Tam byly nejdříve vezděny v průjezdu Nosticovského paláce na Příkopech, po r. 1898 instalovány v lapidariu musejním na výstavišti, kde jsou dosud.

Vyobrazení zachovaného originálu zde v příl. Ia. Kromě toho kresba KRIE, viz zde obr. 4.

Datum smrti na náhrobku souhlasí se záznamem Mon. III 168: „Eodem anno [1566] Iun. 4. Matthaueus Collinus a Choterina . . . Pragae in domo sua (Hortum Angelicum appellant) percussus apoplexia et hora 12. ab ortu solis ad 22. horam cum morbo conflictatus . . . pie placideque obdormivit. Sequenti die multo maxima hominum frequentia elatus in Antiquae Pragae templo seu sacello Bethleem sepelitur.“ Křaft Collinův ze 7. V. 1565 byl zapsán do desk zemských po jeho smrti teprve 29. VII. 1566; otiskl jej Z. WINTER, ČČM 62 (1888) 461—4. O útržcích z rubáše a pohřební příkrývky domněle Collinovy, jež si Jan Jeník z Bratřic vlepil do Zápisků, chovaných nyní v praž. Nár. museu, srov. Č. ZÍBRT, ČČM 71 (1897) 316, 534.

Erb (pegas s hvězdami) mezi 7. a 8. řádkem nápisu.

Nápis ve 14 vodorovných řádcích v latinské majuskule s hojnými zkratkami:

D · O · M

MATTHAEO COLLINO A CHOTER:
 GVRIMA PERVET: OPPI: ORIVN: PHI
 LOS: POETAE ORAT: ET THEOL:
 5 INSIG: QVI PVRAM EVANG: DOCT
 CORAM SVMM: ORB: TERR: MO
 NAR: SEMP: INTREP: CONFESS:

(erb)

INNOCENTISS: VIVENDO. IN HVIVS
 VRB: GYM: GRAEC: LIT: MAX: CVM
 10 LAVDE. ANNOS XX DOCVIT ET
 INCREDI: OMN. BON. MOESTICIA
 HANC MORT: VITAM RELIQVIT
 CIO IO LXVI PRIDIE NON: IVN
 VIXIT ANN: L

V transkripci: D(eo) o(ptimo) m(aximo). | Matthaео Collino a Choter(ina), | Gurima, pervet(usto) oppi(do) oriun(do), phi|los(opho), poetae, orat(ori) et theol(ogo) | insig(ni), qui puram euang(elii) doct(rinam) || coram summ(is) orb(is) terr(arum) mo|nar(chis) semp(er) intrep(ide) confess(us) | innocentiss(ime) vivendo in huius | urb(is) gym(nasio) Graec(as) lit(eras) max(ima) cum | laude annos XX docuit et || incredi(bili) omn(ium) bon(orum) moesticia | hanc mort(alem) vitam reliquit | MDLXVI, pridie Non(as) Iun(ias). | Vixit ann(os) L.

V překladu: Bohu Nejlepšímu Největšímu. — Matoušovi Collinovi z Chotěřiny, rodáku z velmi starobylého města Kouřimě, významnému filosofovi, básníku, řečníku a bohoslovcí, který vždycky neochvějně vyznával čisté učení evangelia před nejvyššími vládci světa. Jsa velmi bezúhonně živ, po dvacet let s největší pochvalou vyučoval řeckému písemnictví na učilišti tohoto města a k neuvěřitelnému zármutku všech dobrých lidí opustil tento smrtelný život 4. června 1566 ve věku 50 let.

K písmu: ligatury Æ (2, 4, 9), TE (2), NN (10).

K textu: 6 CORAM SVMM: ORB: TERR: MONAR: orig.: SCHALL, JIR i TEI mylně vynechávali ORB, četli coram summo terrae monarcha

a JIR neprávem omezoval na „slyšení nějaké u císaře Maximiliana II,“ PUTZ vynechal celé ř. 6 a 7.

K prosopogr.: A. TRUHLÁŘ-K. HRDINA, Rukověť I, Praha 1918, str. 393nn.; B. RYBA, Matouš Collinus a jeho vergiliovská universitní čtení, v: PIO VATI, sborník prací čes. filologů k uctění dvoutisíceho výročí narození Vergiliova, Praha 1930, str. 95nn., kde i starší lit.; F. M. BARTOŠ, Bojovníci a mučedníci, Praha 1939, str. 97nn.

Poznámka: Betlémský epitaf Collinův bývá někdy neprávem směřován se zcela odlišným řecko-latinickým památníkem, který dal v Karolinu Collinovi postavit Jakub Palaeologus; jeho text, vyobrazení a výklad v uv. čl. RYBOVĚ str. 110n.; po r. 1945 byl památník Palaeologův navrácen do auly restaurovaného Karolina, když byl dříve nalezen výklenek, odpovídající jeho rozměrům.

NÁHROBEK KNĚZE JANA MYSTOPOLA

Č. 12

† 28. III. 1568

Lit.: HAMM nemá; KRIE 9; PUTZ IV 858 [5]; SCHALL III 192 č. 13 (= TEI I 2, 865b); Mon. univ. Prag. III 175 (= TEI I 2, 831b 114); LUP k XXXI. Mart.; VELESL 182; HAV 21; TEI I 2, 831b 114; HREJ 40; PODL 9.

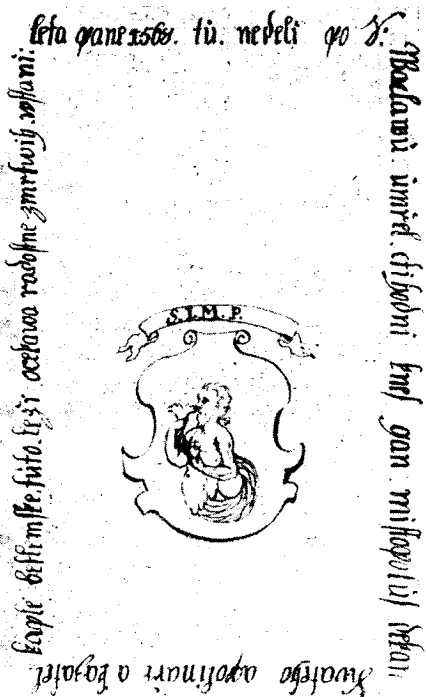
Originál nezvěstný. Kresba KRIE 9 (= PODL obr. 129c), viz zde obr. 5.

Znak: uprostřed náhrobku, delfin, v levici jablko s křížkem, v pravici konec ohonu; na blance písmena S. I. M. P. (= Sacerdos Iohannes Mystopolus Pragensis).

Nápis obvodový (KRIE, transkr., rozdělení řádků nejisté):

Léta Páně 1568 tu neděli po s. <Haštal>u umřel etihodný kněz
Jan Mystopolus, děkan <u> svátého Apolináře a kazatel kaple
Betlémské. Tuto leží očekáva<je> radostné zmrtvý<c>hvstání.

K textu: Haštalu RY: Waclawu KRIE, Waczlawu PUTZ, SCHALL. *Touto opravou se snažím odklídít zmatek v údajích o Mystopolově úmrtí. Neděle po sv. Václavu (KRIE, PUTZ, SCHALL) byla r. 1568 3. října, ale Mon. univ. Prag. mluví o 31. březnu, což bylo ve středu. Nebylo by nemožné, že 31. březen nebyl datem úmrtí (Mon., LUP, VELESL, HREJ), nýbrž pohřbu. Pak by vskutku úmrtním dnem mohla být neděle po sv. Haštalu, t. j. 28. března. — u S. Apollinarže SCHALL: bez předložky Swateho apolinaře KRIE; očekával bys na náhrobku tvar Apolinařiše — očekávaje RY: ocekawa KRIE, vyn. až do konce SCHALL — radostne KRIE: očekával bys radostného.*

Obr. 5.

Obr. 6.

K prosopogr.: OSN XVII (1901) 943 (s mylným datem úmrtí 28. září); TEI I 2, 794b; HREJ 35—41. Část příprav k betlemským kázáním Mystopolovým tuším obsahuje rkp budapeštské univ. knih. A 184 (opis z r. 1611), jež tamní Catalogus I (1889) str. 29 uvádí slovy: „Tercia pars sermonum s(acerdotis) Joannis Mystopoli a dominica septima Trinitatis usque ad dominicam ultimam, et sunt 4 partes, tres de tempore . . . , quarta de sanctis,“ který zřejmě navazuje na první dvě části strahovské, o nichž Isid. Zahradník ČČM 1900, 251.

NÁHROBEK DUCHKA CHMELÍŘE Z SEMECHOVA

Č. 13

† 13. IV. 1569

Lit.: LUP Coronis str. 8 (= TEI I 2, 832a 117); VELESL 207 (= PIL I 157); HAMM 130 [13] (= TEI I 2, 865a); KRIE, PUTZ a SCHALL nemají; HAV 21; HREJ 40 (s tisk. chybou v datu).

Původní umístění: jakožto první ze tří vedle sebe ležících náhrobků „in fronte Cancellorum majoris Altaris“ „cum Insigniis et Inscriptionibus.“

Originál neznámý. Kresby není.

Text nápisu, nepochybně český, není znám. HAMM uvádí jen lat. regist: „Annô 1569. obiit *D. Duchek Chmelirz de Semechowa* etc.“ Podrobnější datum úmrtí (13. dubna) z Lupáče je velmi pravděpodobné, protože lékárník Duchek Chmelíř, povýšený do vladyckého stavu 25. XII. 1537 (K. J. ERBEN, *Die Primatoren der kön. Altstadt Prag* [1858] 17), jakožto měštěnin u lilium (= čp. 458-I na Malém nám. s domovním znakem dosud zachovaným) kšaftoval naposled 10. dubna 1569 (TEI I 1, 680b až 681a 12).

Erb semechovský: mouřenín, na opasku tři žaludy, v levici větévku se třemi žaludy, v pravici kyj (ERBEN uv. m. 18, pozn. 29).

K prosopogr.: Vystudoval na artistické fakultě a dosáhl bakalářství 9. XI. 1517 (Mon. univ. Prag. I 2, 263). V náboženských jednáních r. 1549 jako primátor staroměstský, jímž byl 1547—1554 (ERBEN uv. m. 17) ohlašoval jménem tří měst pražských, že zůstávají věrna učení o těle a krvi Kristově, a dovolával se přitom slov Husových. Byl v dobrých stycích s českými humanisty, zvl. s Mat. Collinem a Tom. Mitisem (ERBEN uv. m.; W. W. TOMEK, *Děj. m. Pr.* XII 27n.; OSN XII [1897] 263; Z. FRÖHLICOVÁ, *Kronika rynečku* [1940] 60). Když byly Staroměstským pro vzpouru odňaty Líbeznice, Myškovice a Měšice, koupil je 31. VII. 1548 Duchek Chmelíř z Semechova (s mnoha chybami PIL I 260; OSN XV 1027a, XVII 945b). R. 1549 byl jedním z nařízených komisařů pro vyšetřování kursu mince (PIL I 127). Jeho vztah k Betlemu dosvědčuje již to, že na památku svých tří předčasně zemřelých dětí věnoval kapli černý ornát s humerálem drahokamy vyzdobeným (HREJ 38); byl též jedním ze tří poručníků, kteří opatrovali kšaft Alžběty svičnice na dostavění Betlema (TEI I 2, 826a 83).

Duchkova manželka Kristina, rozená Wolfstorfarová z Bornstorfu, byla sestra třetí manželky Michala Karyka (TEI I 1, 767a), o nichž k č. 8 a č. 15; po Duchkově smrti se znovu provdala za Jana Staršího Vlka z Kvítkova (TEI I 1, 681b). Duchkova a Kristinina dcera, narozená teprve po roce 1554 (nepřipomíná se ještě mezi dětmi v prvním kšaftu z 3. VIII. 1554, TEI I 1, 680 12), Kateřina, provdaná za Tomáše Groffa z Greifenberka, ujala dům U lilie 8. III. 1575 (TEI I 1, 681a 13). Po své smrti 1. V. 1595 byla pohřbena vedle svého otce, viz níže č. 36.

NÁHROBEK MAGDALENY, DCERY ZIKMUNDA KARYKA Z ŘEZNA

Č. 14

† 8. VI. 1571(?)

Lit.: HAMM nemá; KRIE 21; PUTZ a SCHALL nemají; PODL 21.

Original neznámý. Kresba KRIE 21 (= PODL obr. 131a), viz zde obr. 6.

Erb karykovský (pokosný pruh s třemi hvězdami) u pravé nohy dívčí postavy, jež drží v ruku ratolest.

Nápis obvodový (KRIE, transkr., rozdělení řádků nejisté):

Léta Páně 1571 v pondělí (?) den s. Medarda pan⟨n⟩a Ma⟨g⟩da-
lena umřela, ⟨d⟩cera p. vládyky Zikmunda Karyka z ⟨Řez⟩na.

K textu: 1571 wpondeli KRIE: *buď je chybný údaj roku (v pondělí bylo Medarda 1573, 1579, 1587, 1592, 1598) anebo dne (1571 bylo Medarda v pátek)* — Medarda: Merdarda (!) KRIE — Magdalena: Makdalena KRIE — dcera : cera KRIE — z Řezna RY: zkřecna KRIE.

K prosopogr.: O jejím otci Zikmundovi viz k č. 17.

NÁHOBEK MARKETY WOLFŠTORFAROVÉ Z BORNŠTORFU, VDOVY
PO MICHALU KARYKOVI Z ŘEZNA

Č. 15

† před 1574

Lit.: HAMM nemá; KRIE 17; PUTZ IV 865 [22]; SCHALL III 194 č. 22 (= TEI I 2, 865b); HAV 33; PODL 17.

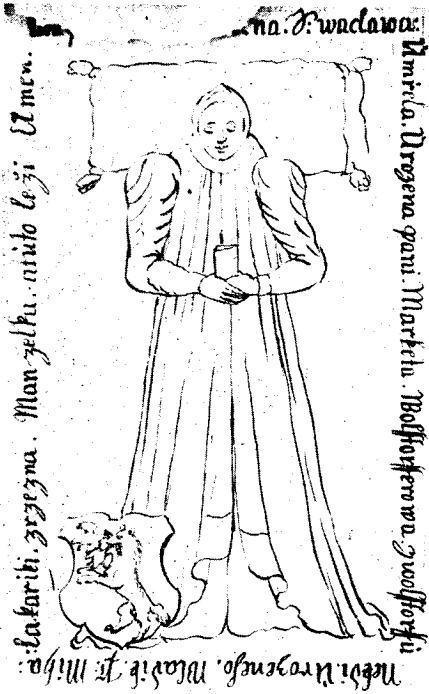
Originál nezvěstný. Kresba KRIE 17 (= PODL obr. 130c), viz zde obr. 7.

Erb Wolfersdorfů (vlčice ve skoku se zakousnutým ptákem v tlamě; srov. J. SINAPIUS, Schlesischer Curiositäten Erste Vorstellung, Leipzig, 1720, str. 1040b) u pravé nohy ženské postavy, která leží hlavou na podušce a v ruku drží modlitební knížku.

Nápis obvodový (KRIE, transkr., rozdělení řádků nejisté):

Léta [Páně . . . . .] na s. Václava umřela urozená paní Marketa
Wol⟨f⟩štorf⟨a⟩rová z ⟨Born⟩štorfu, někdy urozeného vlá-
dyk⟨y⟩ p. Mi⟨e⟩hala Karyk⟨a⟩ z Řezna manželka, a tuto leží.
Amen.

K textu: *Datování na kresbě KRIE utrženo, mimo slova na S. Wac-lawe. PUTZ a SCHALL, kteří se snad opírali ještě o kresbu nepoškozenou, sice uvádějí shodně 1672 w Sobotu, ale vročení je zhora mylné, protože vskutku jde o třetí manželku nebožtíka Michala Karyka, který křaštoval již 14. července 1550 (s dovětkem 11. října 1550). Uznávati jednoduchý omyl 1672 místo 1572, jak činí PODL, je podezřelé, protože toho roku bylo sv. Václava v neděli (ze sobot by se mohlo uvažovat jen o 1555, 1560 a 1566); jisté je jenom, že Marketa zemřela před 8. lednem 1574, kdy jediný žijící*

Obr. 7.

Obr. 8.

ze dvou starších synů Michalových Mikuláš (Jan zemřel 6. XI. 1559, viz č. 8) dává svou polovinu domu U volka [čp. 142-I] jedinému ze dvou mladších synů Michalových Zikmundovi, který již (patrně po smrti Ondřejově) držel druhou polovinu domu (srov. TEI I 2, 767b 13). Pohříchů chybí spojovací článek mezi stavem, kdy podle poslední vůle Michalovy r. 1555 zdědila celý dům vdova po něm Marketa, a vzpomenujícím stavem, který trval až do 8. I. 1574, kdy se o vlastnictví podíleli rovným dílem Michalovi synové Mikuláš a Zikmund. — Wolfstorfarová RY: Wolfstorfferowa KRIE, Wolfstorfowa PUTZ, Wolfstorferowa SCHALL, Wolferstorferová PODL — z Bornstorfu RY (srov. zápis z 1. VIII. 1570 u TEI I 2, 503b a testament Michalův u TEI I 1, 760a, 762a, 782b): zwolffstorffu KRIE, z Wolffstorfu PUTZ, SCHALL, z Wolferstorfu PODL — vládyky: Wladik KRIE, Wladika PUTZ, SCHALL — Michala: Mihala KRIE — Karyka: kariki KRIE, Kariki PUTZ, Kariky SCHALL — z Řezna: zrzeczna KRIE (správně), z Krzeczina PUTZ, z Kržeczina SCHALL (mylnou opravou podle chybného přepisu KRIE-ova v jiných náhrobcích rodiny Karyků) — a tuto - - - amen KRIE: vyn. SCHALL.

K prosopogr.: viz výše k č. 8.

NÁHROBEK KATEŘINY ŠKORŇOVÉ Z STRÁNOVA, PRVNÍ MANŽELKY
MISTRA TADEÁŠE HÁJKA Z HÁJKU

Č. 16

† 3. II. 1577

Lit.: HAMM nemá; PUTZ IV 858[6]; SCHALL III 190 č. 6 (= TEI I 2, 865b), HAV 22.

Originál nezvěstný. Kresba KRIE-ova, již užil SCHALL, se nedochovala.

Erb (tři zcela špičaté hory) pod nápisem.

Nápis (PUTZ a SCHALL, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení neznámého):

Léta Páně 1577 tu neděli po Očišřování Panny Marie umřela urozená paní Kateřina Škorňová z St<rá>nova, manželka urozeného pana Tadyáše Hájka z Hájku, a tuto leží.

K textu: Stránova: Sturnowa PUTZ, SCHALL.

K prosopogr.: Svatební smlouvu mistra Tadeáše s Kateřinou ze Stránova, datovanou fer. 3. post Dorotheam (patrně = 9. II. 1557, nikoli 8. II. 1558) otiskl z DZ Misc. 51 f. 406 F. PRUSÍK, Krok III (1889) 407, jsa si správně vědom, že určil „jméno první manželky“ Hájkovy, jenž se tímto sňatkem rozloučil s universitní katedrou. Srov. Q. VETTER, Říše hvězd VI (1925) 182n., kde i starší literatura.

NÁHROBEK ZIKMUNDA KARYKA Z ŘEZNA

Č. 17

† 24. III. 1577

Lit.: HAMM nemá; KRIE 11; PUTZ IV 859 [8]; SCHALL III 192 č. 16 (= TEI I 2, 865b); HAV 22; PODL 11.

Originál nezvěstný. Kresba KRIE 11 (obr. u PODL chybí), viz zde obr. 8.

Erb (pokosný pruh s třemi hvězdami) ve středu náhrobku.

Nápis obvodový (KRIE, transkr., rozdělení řádků nejisté):

Léta Páně 1577 v neděli Smrte<d>lnou umřel urozený a statečný rytíř pan Zikmu<n>d Karyk z <Řez>na a na Malém <Bašt>i. Tuto jest po<c>hován. Modlete se za něj.

K textu: Smrtedlnou PUTZ, SCHALL: smrtelnau KRIE — z Řezna TEI: z křecina KRIE, z Krzecžina PUTZ, z Krzecžina SCHALL — a na Malém Bašti RY podle *Sněmů čes. IV, 570*: a na Malém Rami KRIE, *ryn.* PUTZ, SCHALL— tuto --- zaneř KRIE: *ryn.* SCHALL, PUTZ — za něj KRIE: *očekával bys za něho.*

K prosopogr.: Syn Michala Karyka z Řezna (viz k č. 8). Sněmovním relátorem byl r. 1576 (Sněmy čes. IV 570). Kšaftoval 18. III. 1577 (TEI I 1, 768a 14) v staroměstském domě U volka (čp. 142-I); po jeho smrti vdova Sidonie, roz. Šmidnerová, ten dům prodala 5. XI. 1578 (TEI I 1, 768a 15) Valentinu Kirchmajerovi (viz k č. 34).

NÁHROBEK ANNY, PRVNÍ MANŽELKY JIŘÍHO MELANTRICHA
Z AVENTINU

Č. 18

† 30. IV. 1577

Lit.: VELESL 236 (= TEI I 2, 833a 126), z něho HAMM 131 [31]; KRIE 8; PUTZ IV 859 [7]; SCHALL III 191 č. 12 (= TEI I 2, 865a); HAV 22; TEI I 2, 833a 126; HREJ 45; PODL 8.

Originál neznámý. Kresba KRIE 8 (= PODL obr. 128b), viz zde obr. 9.

Uprostřed náhrobku v arkádě, jejíž cíp ozdoben čtyřlístkem, ženská postava s podvázanou bradou, hlavu na polštářku.

Nápis obvodový (KRIE, transkr., rozdělení řádků nejisté):

Léta Páně 1577 ten den před s. Filipem a Jakubem umřela
paní <Ann>a, manželka . . . . slovútného pana Jiřího <M>e-
lan<t>ri<c>ha z <Ave>ntinu. Odpočívá tuto očekává je radostné
zmrtnv<e>hvstání.

K textu: Filipem SCHALL: wilipem KRIE, Filippem PUTZ — Anna *dosazují ve shodě s* VELESL, HAMM, RYBIČKOU, TEI, HREJ: mariga KRIE, PODL, Maria PUTZ, SCHALL, Marie Anna (!) HAV — . . . .: druhá KRIE, PUTZ, SCHALL, PODL, *nemožné, jak poznal* RYBIČKA ČČM 39 (1865) 130, pozn. 5. — Melantricha z Aventinu PUTZ, SCHALL: Welandriha zwontinu KRIE — odpočívá - - - zmrtnvýchvstání KRIE: *byn.* SCHALL — radostne KRIE: *očekával bys* radostného.

Datování na nápisu podle přepisu KRIE-ova se v podstatě shoduje s údajem VELESL: „V pondělí [spr. v úterý] u vigíli sv. Filipa a Jakuba umřela v Praze Anna, manželka Jiřího Melantricha z Aventina; nazejtří v kaple Betlémské pochována.“

K propogr.: Jde o první manželku Jiřího Melantricha Annu, dceru Adama soukeníka a Kateřiny, s níž se oženil r. 1554 (z „Lib. conc. et nupt. ex ao 1554“ RYBIČKA uv. m. 127); jméno *Maria* a slovo *druhá* jsou nutně chybná čtení KRIE-ova; HAV-ého kombinace obou jmen *Marie Anna* je bezcenná. Druhá manželka Melantrichova se jmenovala Lidmila (RYBIČKA uv. m. 131).

NÁHROBEK JIŘÍHO MELANTRICHA Z AVENTINU

Č. 19

† 19. XI. 1580

Lit.: VELESL 581 = HAMM 131 [30] (= TEI I 2, 865a) = SCHALL III 195 [31]; KRIE, PUTZ nemají; HAV 21; TEI I 2, 834b 130; HREJ 45.

Originál nezvěstný. Text nápisu neznámý. Ale náhrobek nepochybně existoval. Je si aspoň těžké představit, že by mu jej nebyla postavila rodina, z níž nejstarší dcera Anna (*25. VIII. 1557) měla od 1576 za manžela mistra Daniela Adama z Veveslavína, spolumajitele a potomního dědice Melantrichovy tiskárny.

Erb rožďalovský: šikmo rozdělený štít, nahoře lilie, dole půl muže bradatého ve zbroji, na hlavě věnec, v pravici svíce (RYBIČKA ČČM 39, 128); dosud na domě čp. 471-I.

Podle VELESL „Léta MDLXXX v sobotu den s. Alžběty umřel Jiří Starší Melantrich z Aventýnu, impressor, měšťnín a senátor Starého Města Pražského. Nazejtří v kaple Betlémské pochován. Živ byl okolo LXIX let.“ V kapli Betlémské býval i náhrobek jeho první manželky Anny (viz č. 18). Datum VELESL 1580 je jisté; mylně 1570 HAMM a HAV. Z kšaftu Melantrichova, datovaného „v úterý po sv. Martině [= 15. XI.] l. 1580“ otiskl podstatné části A. RYBIČKA ČČM 39 (1865) 131.

K prosopogr.: A. RYBIČKA ČČM 39 (1865) 124nn.; F. RACHLÍK, Jiří Melantrich Rožďalovický z Aventýnu 1930.

NÁHROBEK MARKETY VOKOUNOVÉ Z ZBYSLAVIC

Č. 20

† 1580

Lit.: HAMM 131 [22] (= TEI I 2, 865a); KRIE, PUTZ, SCHALL nemají; HAV 22.

Původní umístění: „ante altare S. *Mariæ Magdalencæ*“ „statim penès“ náhrobku Nath. Hložka ze Zbyslavic (HAMM); viz č. 44.

Originál nezvěstný. Text nápisu nepochybně českého není znám. HAMM z jeho obsahu vybral: „Annô 1580. D. Margaretha Wokauniana de Bislawicz.“

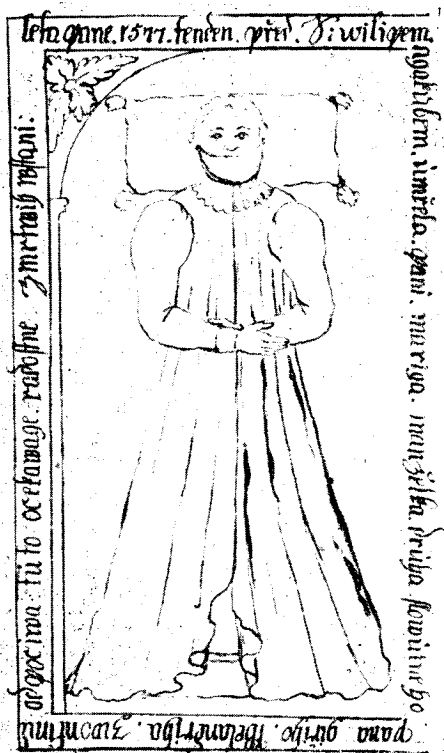
NÁHROBEK KNĚZE SYMEONA KOUŘIMSKÉHO

Č. 21

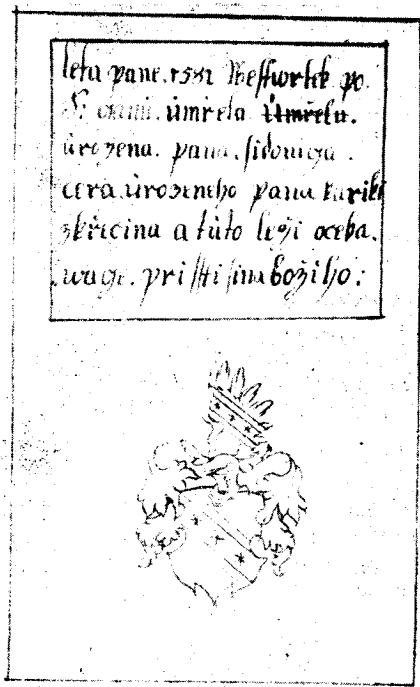
† 1581

Lit.: HAMM 131 [19] (= TEI I 2, 865a); KRIE, PUTZ, SCHALL nemají; HAV 22.

Původní umístění: „penès hunc (t. j. Symeona Skály, viz č. 53) propiùs ad altare S. *Mariæ Magdalencæ*“ (HAMM).

Obr. 9.

Obr. 10.

Originál neznámý. Text nápisu naurčito českého není znám. HAMM z jeho obsahu vybral: „Annô 1581. R. Simeon Kaurzimsky p(ro)t(unc) Capellanus in Bethleem et Assessor Consistorialis sub utraque.“

K prosopogr.: HREJ 44—45, s neodůvodněnou skepsí 46.

NÁHROBEK SIDONIE KARYKOVY Z ŘEZNA

Č. 22

† 28. VI. 1582

Lit.: jen KRIE 23 = PODL 23.

Originál neznámý. Kresba KRIE 23 (není obr. u PODL), viz zde obr. 10.

Erb (pokosný pruh s třemi hvězdami) dole pod nápisem.

Text (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení nejistého):

Léta Páně 1582 ve (č)tvrtek po s. Janu umřela urozená pan(n)a Sidonia, (d)cera urozeného pana Karyk(a) z (Řez)na, a tuto leží očekávaje příští Syna Božího.

K textu: čtvrtek: ftwrtek KRIE — panna Sidonia: pana sidoniga KRIE — dcera: cera KRIE — Karyka RY: kariki KRIE — z Řezna RY: zkřecina KRIE.

K prosopogr.: Nejspíše dcera Zikmunda Karyka z Řezna (viz výše č. 17). Asi obět velkého moru, jako při velmi četných dalších úmrtích toho roku.

NÁHROBEK ANNY KARYKOVY Z ŘEZNA

Č. 23

† 9. VIII. 1582

Lit.: jen KRIE 25 = PODL 25.

Originál neznámý. Kresba KRIE 25 (není obr. u PODL), viz zde obr. 11.

Erb (pokosný pruh s třemi hvězdami) dole pod nápisem.

Text (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení nejistého):

Léta Páně 1582 ve <č>tvrtek před památkou Nanebevzetí Pan<n>y Marie umřela pan<n>a An<n>a Karykova, <d>cera urozeného pana Karyk<a> z <Řez>na, a tuto leží. Modlete se za ni.

K textu: čtvrtek: ftwrtek KRIE — Panny Marie: pani marige KRIE — panna Anna: pana ana KRIE — dcera: cera KRIE — Karyka z Řezna RY: kariki zkřecina KRIE.

K prosopogr.: jako u č. 22.

NÁHROBEK ANÝŽKY, DCERY BENJAMINA PERNIKÁŘE

Č. 24

† 10. VIII. 1582

Lit.: F. VELC, Soupis pam. v pol. okr. slánském, Praha 1904, str. 373.

Originál náhrobku byl při rušení kaple 1786 prodán hr. Janu Rudolfu Chotkovi a umístěn v zámeckém parku ve Veltrusích. Tam byl ještě 1909. Nyní (neznámo od kdy) v lapidariu Nár. musea na výstavišti. Viz i k č. 43.

Vyobrazení: zde v příl. IVa, b.

Dva znaky, v prvním monogram z písmen M C P (= Mikuláš Cejkl Pražský), v druhém tabulka perníku (Benjamina perníkáře).

Nápis obvodový, gotickou minuskulou, v prvním řádku a v rozích ulámaním značně poškozen:

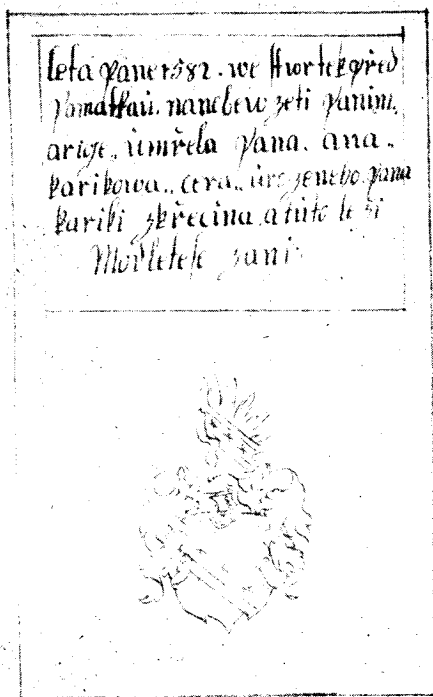
Leta pane 1582 Czaf[.....]em Pan[n]a pa[n]
na Anyzka dcera Benyamina Pernijkaře w panu vfnula [wden]
[s.] Wawrzince tuto pochowana [.....]

[.... rodi]tele gegii tez odpočiwge očekawgij zmrt^{ch}wftanij.

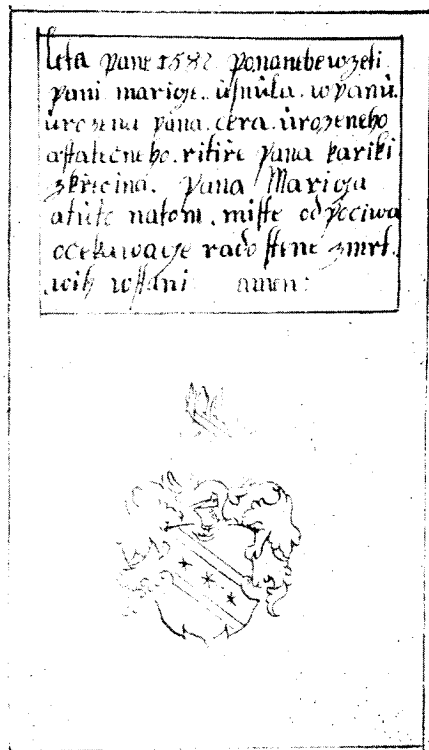
K písmu: ligatury pa (1 dvakrát, 2), po (3, 4); malé a, naznačené dvojvrcholovou linkou nad w (4 dvakrát); koncové krácení zmrt^{ch} (4) = z mrtvých.

K textu: 2 wden *doplnil* RY — 3 s. *doplnil* RY — Wawrzince *orig.*: wiecznie *omylem* VELC — 4 [rodi]tele *doplnil* RY: ele VELC — odpočiwage očekawagij *orig.*: odpocziwagij *omylem* VELC.

K prosopogr.: Panna Anýzka, zemřelá 10. srpna 1582, byla ještě mladá, protože najisto 7 let předtím měla ještě poručníka. Ze zápisu z 11. července 1575 ze shořelého rkpu měst. arch. praž. č. 2118 f. 406 (TER I 2, 467b 18): „Zmocnění jsou Blažej Welfnár, cukrář, poručník Anéžky, též Doroty, deer a sirotkuov po Benjaminovi pernikáři pozuoštalých, a Anna, matka těch sirotkuov, domu někdy Mikuláše Cejkle zlatníka,

Obr. 11.

Obr. 12.

Pergameníkovský řečeného, vedlé celnice blíž mostu [= čp. 194-I] pro 190 tolaruov jmenovaným sirotkuom vedlé zápisu povinných. Act. fer. II. post Kyliani“ získáváme nejenom jméno Anýžčiny matky, ale i výklad znaku, kterého matka užívala po svém otci Mikuláši Cejtkovi.

NÁHROBEK MARIE KARYKOVY Z ŘEZNA

Č. 25

† po 15. VIII. 1582

Lit.: jen KRIE 24 = PODL 24.

Originál nezvěstný. Kresba KRIE 24 (není obr. u PODL), viz zde obr. 12.

Erb (pokosný pruh s třemi hvězdami) dole pod nápisem.

Text (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení nejistého):

Léta Páně 1582 po Nanebevzetí Pan⟨n⟩y Marie usnula v Pánu urozená pan⟨n⟩a, ⟨d⟩cera urozeného a statečného rytíře pana Karyk⟨a⟩ z ⟨Řez⟩na, pan⟨n⟩a Maria, a tuto na tom místě odpočívá očekávaje radostné zmrtvý⟨c⟩hvstání. Amen.

K textu: Panny Marie: pani marige KRIE — panna, dcera: pana cera KRIE — Karyka RY: kariki KRIE — z Řezna RY: zkřecina KRIE — panna Maria: Pana Mariga KRIE — radostné: radoftene KRIE, *očekával bys* radostného.

K prosopogr.: jako u č. 22.

NÁHROBEK CÍSAŘSKÉHO HARCÍŘE VENANDA RAJCE Z FRENCŮ

Č. 26

† 5. IX. 1582

Lit.: jen KRIE 26 = PODL 26.

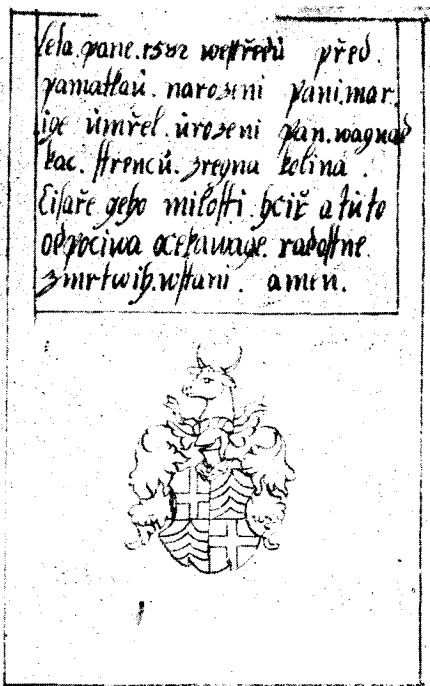
Originál nezvěstný. Kresba KRIE 26 (= PODL obr. 131c), viz zde obr. 13.

Erb dole pod nápisem: štít křížem dělený, v 1. a 4. poli kříž, v 2. a 3. dva pruhy lomené a v úsecích prohnuté; klenotem je volská hlava.

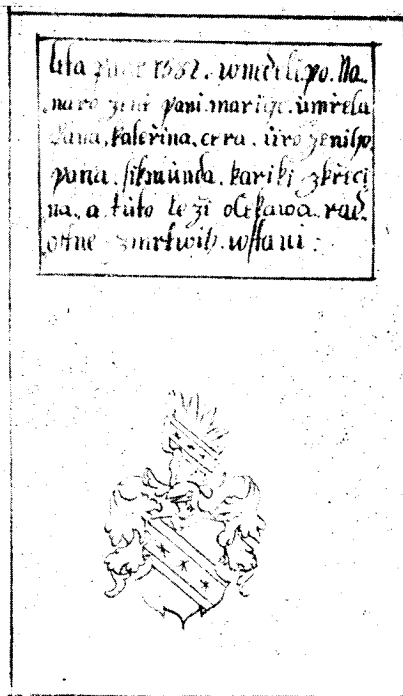
Nápis (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (nejistého rozdělení):

Léta Páně 1582 ve středu před památkou Narození Pan⟨n⟩y Marie umřel urozený pán V⟨en⟩a⟨n⟩d ⟨R⟩a⟨j⟩c z Frenců z Rejna Kolína, císaře Jeho Milosti h⟨ar⟩cíř, a tuto odpočívá očekávaje radostné zmrtvý⟨c⟩hvstání. Amen.

V textu: Panny Marie: pani marige KRIE — Venand Rajc RY: wagnad kac KRIE — *K českému znění Kolína nad Rýnem srov.* „odkazují

Obr. 13.

Obr. 14.

... všecko ... Sibyle Abelin z Rejna Kolína“ (1565, TEI I 1, 248b 70) —
harcíř PODL: heič KRIE — radostne KRIE: očekával bys radostného.

K prosopogr.: Asi potomkem tohoto harcíře byl Freiherr Venand Hieronym Frens, který dosáhl inkolátu o 90 let později 11. června 1672 (SCHIM str. 40; KRÁL str. 207a uvádí jeho jméno v podobě Raitz v. Frens [Frentz]).

NÁHROBEK KATEŘINY KARYKOVY Z ŘEZNA

Č. 27

† 9. IX. 1582

Lit.: jen KRIE 20 = PODL 20.

Originál nezvěstný. Kresba KRIE 20 (obr. není u PODL), viz zde obr. 14.

Erb (pokosný pruh s třemi hvězdami) dole pod nápisem.

Nápis (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (nejistého rozdělení):

Léta Páně 1582 v neděli po Narození Pan(n)y Marie umřela
pan(n)a Kateřina, (d)cera urozen(é)ho pana Zikmunda
Karyk(a) z (Řez)na, a tuto leží očekáva(je) radostné zmrt-
vý(c)hvstání.

K textu: Narození Panny Marie: Na/narození pani marige KRIE — panna: Pana KRIE — dcera urozeného: cera urozeniho KRIE — Karyka z Řezna RY: kariki zkřecina KRIE — očekávaje RY: očekawa KRIE — radostne KRIE: očekával bys radostného.

K prosopogr.: viz k č. 22.

NÁHROBEK JIŘÍHO A JILJÍHO, SYNŮ ZIKMUNDA KARYKA Z ŘEZNA
Č. 28 † 1582

Lit.: HAMM nemá; KRIE 3; PUTZ IV 859 [9]; SCHALL III 190 č. 5 (= TEI I 2, 865b); HAV 22; PODL 3.

Originál neznámý. Kresba KRIE (obr. u PODL není), viz zde obr. 15.

Erb (pokosný pruh s třemi hvězdami) dole pod nápisem.

Nápis (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení nejistého).

[Léta Páně 1582] dva synové urozen(é)ho pana vládky Zikmunda Karyk(a) z (Řez)na, Jiřík a Jiljí, oba pod jedním kamenem ležejí očekávají(c) radostné zmrtvý(c)hvstání.

K textu: Léta Páně 1582 PUTZ, SCHALL: *utrženo u KRIE* — urozeného: urozeniho KRIE, Vrozenyho SCHALL — Karyka z Řezna TEI: kariki zkřecina KRIE, Kariky z Krzeczina PUTZ, SCHALL — očekávajíc: ocekawagi KRIE, *wyn. až do konce* SCHALL — radostne KRIE: *očekával bys radostného* — zmrtvýchvstání: zmertwih Wítani KRIE.

K prosopogr.: viz k č. 22.

NÁHROBEK VÁCLAVA VOKOUNA Z SÁZAVY

Č. 29

† 1582

Lit.: jen HAMM 131 [24] (= TEI I 2, 865a) = SCHALL III 195 [26]; HAV 22.

Původní umístění: „ante Altare S. Mariæ Magdalene“ (HAMM).

Originál neznámý. Text nápisu, nepochybně českého, není znám. HAMM vybral z jeho obsahu: „Annô 1582. D. Wenceslaus Wokoun de Sazawa.“

Erb: získali Jan, Václav a Jakub Vokounové 8. dubna 1573 (SCHIM str. 191, KRÁL str. 284a).

K prosopogr.: Jeho dědici snad byli staroměstský měšťan Viktorin Vokoun ze Sázavy, po 20 let „J. M. C. při buchhalterí komory České

registrátor“, který v 42 letech zemřel 3. X. 1625 (Threnodia mortis Nobilis Domini Victorini Wokaun de Sazawa, NUK 50 G 126 č. 34), a Anna Vokounová ze Sázavy, již před pobělohorským exilem náležely domy čp. 424-I na Uhelném trhu a čp. 752-I Haštalské v ulici (V. Líva, Berní rula 3, str. 32, 54).

NÁHROBEK JANA Z FURTENBACHU

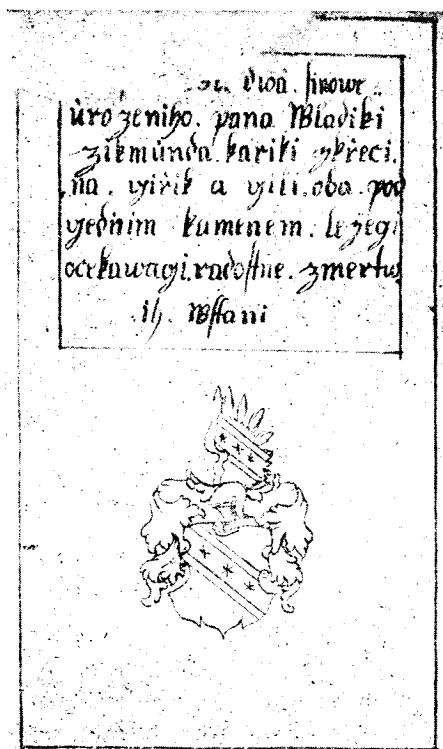
Č. 30

† 11. XI. 1585

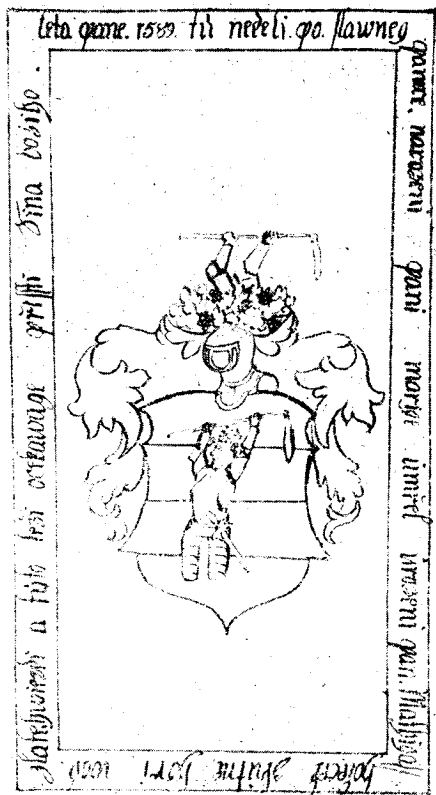
Lit.: jen PUTZ IV 860 [11], SCHALL III 192 č. 14 (= TEI I 2, 865b); HAV 22.

Originál nezvěstný. Kresba KRIE se nedochovala.

Erb (podle SCHALL): dělený ve čtyři pole; v pravém horním a levém dolním hadovitá příčná čára, v pravém dolním a levém horním labuť krk.

Obr. 15.

Obr. 16.

Latinský text nápisu je znám jen z PUTZ a SCHALL, rozdělení řádků neznámo.

A. MDLXXXV salutiferi partus XI. Novembris inter 23. et 24. horam nobilitate et genere clarus d. Ioannes a Furtenbach, senior in Reichenschwarth et Eysenhofen, post multarum regionum, nationum, regnorum perlustrationem et labores vitæque pertæsus Pragæ, Boemorum metropoli, naturæ debita persolvit ac sub hoc lapide marmoreo conditus iacet, cum omnibus electis resurrectionem felicem exspectans, quem filii Ioannes et Bonaventura pietatis ergo moestissimi p(onendum) c(uraverunt).

V překladu: Léta od spasitelného porodu 1585, 11. listopadu mezi 23. a 24. hodinou splatil v české metropoli Praze dluh přirozenosti urozenosti i původem slavný pan Jan z Furtenbachu, majorátní pán na Reichenschwartu a Eysenhofenu, po procestování mnoha zemí, národů a království, po námahách a v omrzelosti života a očekáváje radostného zmrtvýchvstání se všemi vyvolenými leží pohřben pod tímto mramorovým kamenem, který z oddanosti dali zříditi velmi zarmoucení jeho synové Jan a Bonaventura.

K textu: inter PUTZ: intra SCHALL — et genere PUTZ: ac genere SCHALL — Reichenschwanth SCHALL.

NÁHROBEK MATYÁŠE HOLEČKA Z KARLOVY HORY

Č. 31

† 10. IX. 1589

Lit.: HAMM nemá; KRIE 7; PUTZ IV 861 [13]; SCHALL III 191 č. 11 (= TEI I 2, 865b); HAV 24; PODL 7.

Originál neznámý. Kresba KRIE 7 (= PODL obr. 128a), viz zde obr. 16.

Erb (vládyka v brnění, s mečem po boku, drží ve zdvižených rukou cep) uprostřed náhrobku.

Nápis obvodový (KRIE, transkr., rozdělení řádků nejisté):

Léta Páně 1589 tu neděli po slavnej památce Narození Pan<n>y Marie umřel urozený pan Matyáš Holeček z K<ar-
lovy> Hory vod zlaté hvězdy a tuto leží očekáváje příští Syna Božího.

K textu: po slavnej památce Narození Panny Marie: po slawneg pamace narozeni pani marige KRIE, po slawnem Narozenj Panny Marie

PUTZ, SCHALL — z Karlovy Hory TEI: zkutne hori KRIE, z Kutny Hory PUTZ, z Kuttne Hory SCHALL — vod KRIE: od PUTZ, SCHALL — a tuto --- Božího: *vyn.* SCHALL.

K prosopogr.: DOERR 14 uvádí datum erbovního listu 5. II. 1535 (Mathias Holeczek von Karlsberg).

NÁHROBEK MIKULÁŠE KARYKA Z ŘEZNA
A JEHO MANŽELKY KATEŘINY

Č. 32

† 23. V. 1587

† 7. III. 1590

Lit.: VELESL 280 (= TEI I 2, 835b 138) a z něho HAMM 131 [32] (= TEI I 2, 865a); KRIE 5; PUTZ IV 861 [12]; SCHALL III 191 č. 8 (= TEI I 2, 865b); HAV 22; TEI I 2, 835b; HREJ 47; PODL 5; K. HRDINA v pozn. k vyd. Kampanových Mecenášů Karlovy university (1949) str. 73.

Originál neznámý. Kresba KRIE 5 (PODL obr. 127b), viz zde obr. 17.

Erb (pokosný pruh s třemi hvězdami) dole pod nápisem.

Text (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení nejistého):

Léta Páně 1587 v sobotu po pamá<t>ce Seslání s. Du<c>ha
<umřel> urozený pan vládyka Mik<u>láš Karyk z <Řez>na
na <C>hvalá<c>h a <S>lu<h>á<c>h pán, věku svého 62 léta.
*Kateř<i>na, manželka jeho, věku svého 85 let, léta 1590.
Oba pod jedním kamenem odpočívají.

K textu: památce: pamace KRIE — Ducha: duha KRIE — umřel PUTZ: *vyn.* KRIE, SCHALL — Mikuláš Karyk z Řezna (HAMM), TEI: Mikolaff karik zkřecina KRIE, Nikolaff Karik z Krzeczina PUTZ, Mikolafs Karik z Krzeczina SCHALL — Chvalách: hvalah KRIE — Sluhách Ry (*srov.* TEI I 1, 754b 20 a SEDL, OSN XIV 15a, kde zaměněn Mikuláš s bratrem Michalem): klukah KRIE, Klukách PUTZ, SCHALL, TEI — Kateřina: kateřena KRIE.

K prosopogr.: Mikuláš Karyk z Řezna nemohl zemřít již 22. V. 1586 (VELESL, HAMM, PILAT I 1, 158, HAV, TEI I 2, 835b 138, HREJ, HRD), protože v staroměstském domě V ráji (čp. 144-I na Malém náměstí) kšaftoval teprve „v pondělí po Judica léta etc. osmdesátého sedmého“ (TEI I 1, 766a 20), t. j. 16. III. 1587; jeho kšaft byl k žádosti vdovy Kateřiny stvrzen „v outerý po sv. Anně l. 87“ (TEI I, 1 756a 20), t. j. 28. VII. 1587.

Vskutku je třeba uznávat u VELESL chybu 1586 místo správného 1587 (jak mlčky dobře učinil SCHALL a TEI I 1, 756a 21, jenž později

I 2, 835b 138 na tuto nutnou opravu zapomněl). Opravené datum VELESL (22. V. 1587, t. j. v pátek) je ve shodě téměř úplně s KRIE-ovým přepisem z náhrobku „v sobotu po památce Soslání s. Ducha“ (t. j. 23. V. 1587).

Betlemské kapli učinil Mikuláš Karyk značný odkaz 2000 kop míš., jehož výnos se připomíná mnohokrát. Příslušný passus nepřichází ve znění kšaftu, který z rkpu měst. arch. č. 2205 (dnes shořelého) otiskl TEI I 1, 754a 20, nýbrž v pozdějším kšaftu Mikulášově, z něhož byl artikul zapsán do desk zemských „v kvaternu trhovém zeleném léta 1587 v pátek po Božím Těle [t. j. 29. V.], M. 15“ a na jehož opis v rkpu (rovněž shořelém) rajhradském Hh 25, fol. 163b—164a, upozornil HRD 73. Podle kolacionovaného novodobého přepisu rkpu rajhradského (chovaného v Čes. akademii) cituji: „Mikuláš Karyk z Řezna na Chvalách a Sluhách na list mocný královský kšaftuje a v témž kšaftu tento artikul obsažen jest: Předkem, jakož v kostele kaply Bethlémské bratří i strejců mých, též jiných přátel mých těla odpočívají a tělo mé a manželky mé milé, očekávaje slavného v zásluhách Krista Pána k životu věčnému vzkříšení, odpočívati budou, aby páni poručníci . . . za dva tisíce kop míš. plat stálý koupili, kterýžto plat na vychování při té kaple Bethlémské kněze věrného a upřímného hlasatele slova Božího, který by, pod obojí způsobou sám souce, tělo a krev Pána a Spasitele . . . lidu podával . . . Poručníky tohoto kšaftu činím tyto: p. Václava Šturma z Hyršfeldu a na Komořanech, místosudího království Českého, p. Jeronyma Čejku z Olbramovic na Tvořešovicích, p. Daniele Švíka z Lukonos na Roztylech, rady nejvyššího purkrabství pražského“ (takto jsou tu plněji než v kšaftu z 16. III. 1587 jmenováni tři ze čtyř svědků téhož); o splnění viz výpis z desk zemských u TEI I 2, 838b 154.

Kateřina, nejmladší ze tří dcer někdy Václava mydláře ze Štrabochova domu U srpů (čp. 480b-I na Velkém nám.), jejímž prvním manželem byl zlatotepec Sixt (1536), přinesla svému druhému, značně sebe mladšímu manželu Mikulášovi své dědictví Chvaly (1560) i dům V ráji (1562; TEI I 1, 751b 19 a opisy akt z let 1529—1571 v rkpu Nár. mus. IG24).

Podrobnější než datování na náhrobku byla poznámka m. Marka Bydžovského v cit. rkpu rajhr., fol. 164a: „Manželka pana Mikuláše Karyka kšaftujícího umřela a pochována jest v též kaple Bethlémské v první středu postní léta Páně 1590“, t. j. 7. III. 1590.

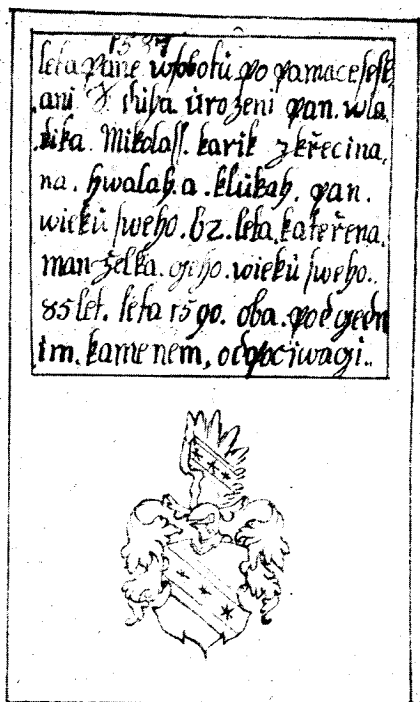
NÁHROBEK JIŘÍKA LIBOCKÉHO Z LIBÉ HORY

Č. 33

† 10. VI. 1591

Lit.: HAMM 130 [11] (= TEI I 2, 865a); KRIE 2; PUTZ IV 862 [14]; SCHALL III 190 č. 4 (= TEI I 2, 865a); HAV 24; HREJ 51; PODL 2.

Obr. 17.

Obr. 18.

Původní umístění: „penès Fontem ante Cancellus Altaris S. Bar-
 baræ V(irginis) et M(artyris)“ (HAMM).

Originál nezvěstný. Kresba KRIE 2 (= PODL obr. 127a), viz zde
 obr. 18.

Erb (tři hory, na jejichž vrcholech květ libečku; nad točenicí půl
 orla s rozepjatými křídly) dole pod nápisem.

Nápis (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení nejistého):

[Léta Páne 1591 v pon]dělí po s. [Trojici usnul] v Pánu
 slowidný pan Jiřík Lib(o)cký z Libé Hory, maje let 90,
 měst<ění>n a senátor Starého Města Pra<ž>ského, a tuto
 leží po<e>hován. Modlete se za něho.

K textu: Léta Páne 1591 v pon PUTZ, SCHALL: na kresbě
 KRIE-ově dodatečně utrženo — Trojici usnul PUTZ, SCHALL: na kresbě
 KRIE-ově dodatečně utrženo — wpanu KRIE: vyn. PUTZ, SCHALL — Jiřík:
 giřík KRIE, Giržik SCHALL správně; v lat. výtahu četl HAMM mylně Pan
 jako Gan: D. Joannes Georgius — Libocký: libicki KRIE, Libiczky PUTZ,
 SCHALL, PODL mylně — měst<ění>n RY: Mneřtan KRIE — Města:

mnefta KRIE — Pražského: pražského KRIE, prazského SCHALL — pochován: pohowan KRIE.

K prosopogr.: Erb obdržel p. Jiřík Libocký majestátem z 30. V. 1580 (DOERR 50, KRÁL 142b). Nějakou dobu, najisto v letech 1572 až 1574, zastával čestnou funkci úředníka záduší kaple Betlemské. Na něho vztahují se všechny zprávy u HREJ 42, 43, 44, 96, kde je uváděn Jiřík Cecek. Identita osoby obou jmen vyplývá ze zápisu, který jinde citoval TEI I 2, 879b 23, jenž má zníti „Jiřík Libocký, jinak Cecek“ (zřejmě rukopisné Czecek přepsal TEI chybně Čeček). Totožnost jeho syna Jana Libockého s Janem Ceckem tužil správně již HREJ 97, pozn. 41.

NÁHROBEK VALENTINA KIRCHMAJERA Z REJCHVIC

Č. 34

† 23. V. 1594

Lit.: jen HAMM 131 [25] (= TEI I 2, 865a) = SCHALL III 195 [27]; HAV 24.

Originál nezvěstný. Vyobrazení není.

Někdejší umístění náhrobku: „ante Altare S. *Mariæ Magdalencæ*“ (HAMM).

Erb: v horní polovině štítu šesticípá hvězda.

Nápis, nepochybně český, není znám. HAMM podal jen latinský výtah z jeho obsahu: „Annô 1594. 23. Maji *D. Valentinus Kirchmayer* de Reichowicz.“

K prosopogr.: Valentýn (Faltýn) Kirchmajer z Rejchvic, měšťan Starého Města Pražského, konvář, který koupil r. 1559 dům U anděla (čp. 460-I na Velkém nám.), r. 1577 dům U tří konví (čp. 476-I v Melantr. ul.) a r. 1578 karykovský dům U volka (čp. 142-I, viz výše k č. 17), zemřel podle hodnověrného záznamu HAMM-ova 23. května 1594, což je v souhlase s popisem jeho pozůstalého statku z 21. června 1594 („v úterý po sv. Vítu“, TEI I 1, 768a 15); jiný soupis s chybným vročením do 1595 TEI I 1, 643b 24; viz TEI I 1, 668a 30, 643b 24, 768a 15. Spolu s Tomášem Groffem (viz níže k č. 38) byl poručníkem dětí po učeném Martinu Smertošovi z Rýzntálu (TEI I 1, 658a 16), zemřelém r. 1571. Nejstarší ze čtyř Valentinových synů, Valentin mladší, byl později primátorem pražským (TEI I 1, 643b—644a); úmrtí jeho 20letého syna Valentina, vnuka prvního Valentina, se týká sborníček, který k 19. dubnu 1610 vydali v Praze němečtí přátelé otcovi s názvem *Epicedia in ... obitum ... iuvenis viri Valentini Kirchmairi*.

NÁHROBEK DOROTY,
PRVNÍ MANŽELKY JANA KAPOUNA Z KARLOVA

Č. 35

† 1594

Lit.: jen HAMM 130 [6] (= TEI I 2, 864b); HAV 24.

Původní umístění: čtvrtý ze šesti náhrobků, o nichž k č. 47.

Originál nezvěstný. Text nápisu, nepochybně českého, není znám. Latinský regest HAMM-ův „Dominus *Joannes Kapoun de Karlova* et prima ipsius Uxor *Dorothea* Annô 1594“ asi není přesný. Jan Kapoun se po smrti první choti znovu oženil a sám HAMM připomíná jeho epitaf na jiném místě kaple (viz k č. 41). Proto je pravděpodobné, že se tento náhrobek týkal jenom paní Doroty samotné.

NÁHROBEK KATEŘINY Z SEMECHOVA, DRUHÉ MANŽELKY TOMÁŠE
GROFFA Z GREIFENBERKA

Č. 36

† 1. V. 1595

Lit.: jen HAMM 130 [14] (= TEI I 2, 865a); HAV 24.

Původní umístění: jako druhý ze tří náhrobků „cum Insigniis et Inscriptionibus“, které vedle sebe byly „in fronte Cancellorum majoris Altaris“ (HAMM). Regest HAMM: „Annô 1595. 1. Maji obiit *D. Catharina Groffiana de Semechova*, Conjux *D. Thomæ Groff*, Senatoris Vetero-Pra-genensis“. Originál byl rozbit asi dříve, než pořizoval náčrtky KRIE, mezi nimiž chybí; ani PUTZ a SCHALL, kteří znali ještě úplnější sbírku KRIE-ových náčrtků, toho náhrobku nemají. Úlomky rozbitého nápisu, vezděné porůznu do zdiva domu čp. 255-I, byly objeveny při obnově kaple 1949/50. Určil, sestavil a doplnil RY; viz tab. IIa.

Erb (asi pod nápisem, nezachoval se) byl semechovský (viz k č. 13).

Nápisná deska z tmavočerveného mramoru byla původně asi čtvercová o straně ca. 105 cm (s obrubou).

Rekonstruovaný text:

[Leta od Narozeni Paně 1595 w]
 [Ponděl]i 1° dne [Maj] vfnula w P]
 [anu] P. K[ateržina z Semech]owa M
 [anželka Vrozeneho Pa]na To
 5 maffe Gro[ffa Měfttění]na s[e]
 natora toh[oto flawne]° St[a]ře
 [h]o Měfta P[razskeho a auto]ctho
 na. Ocžekaw[a tuto radoftne°o]d
 mrtwych w[ftani] wdě [boži°] fau[du]

K textu: 8 k *doplňku srov. na nápisě v Týně z r. 1585* „očekávající ... radostného od mrtvých vstání“ (TEI I 1, 172a), *na nápisě v Hor. Bukovsku z r. 1590 (Soupis pam. X 12)* „a popříti radostného od mrtvých vzkříšení“, *níže zde č. 43 z r. 1606* „očekávající slavného od mrtvých vzkříšení Páně“, *na nápisě v Kostelci n. Čern. lesy (SCHALL, Topogr. X 356) z r. 1619:* „jeho tělo mrtvé tuto odpočívá ve veselého od mrtvých vstání ... očekává“; GEBAUER, *Slov. staroč. II 410a má doklad* „umřel, od mrtvých vstal“ RešŠir. 173^a z r. 1561.

K písmu: Zkratky běžné, koncové povýšené ° (= -ho) 2,6, wdě (= v den) 9. •

K prosopogr.: Dcera Duchka Chmelíře z Semechova (viz k č. 13) a druhá manželka Tomáše Groffa z Greifenberka (viz k č. 38). Po smrti svého bratra Jana Chmelíře z Semechova na Měšicích atd. byla poručnicí jeho dětí a prodala 27. III. 1591 Líbeznice (SEDL, výpisek v Stát. hist. ústavu z DZ 168 D 19).

NÁHROBEK JANA STARŠÍHO LIBOCKÉHO Z LIBÉ HORY

Č. 37

† 16. II. 1598

Lit.: HAMM 130 [12] (= TEI I 2, 865a); PUTZ IV 862 [15]; SCHALL III 190 č. 3 (= TEI I 2, 865a); HAV 24.

Původní umístění: jako u č. 33.

Originál nezvěstný. Kresba KRIE-ova se nedochovala, ale užil jí PUTZ i SCHALL.

Erb (jako u č. 33) pod nápisem.

Text českého nápisu, zachovaný u PUTZ a SCHALL, — s přibráním lat. regestu HAMM („Annō 1598. obiit *D. Joannes Senior de Libeo Monte*“ — je takovýto (rozdělení řádků neznámé):

Léta Páně 1598 v sobotu po s. Bartoloměji(?) život skončil slovutný pán Jan <Starší> Lib<o>cký z Libé Hory, měšt<ení>n a senátor Starého Města Pražského. Tuto jest pochován.

K textu: život skončil SCHALL: Vmržel PUTZ — <Starší> RY s *přihlednutím k HAMM* — Libocký RY: Libiczky PUTZ, SCHALL, HAV, TEI *omylem* — měšténin: měšťan *vyd.*

K datování: Odchylně od datování v textu uvedeného „1598 v sobotu po s. Bartoloměji“ (= 29. VIII. 1598) je kladeno úmrtí Jana Libockého u Jiřího Carolida, který v svém *Epigrammatum liber primus* [1601], fol. 72v, čís. 288 otiskl pod nadpisem „Iohannes Lybocky à Lybeo monte obiit 16. Febr. Anno 1598 Pragæ“ dvě elegická disticha, z nichž první

HaC VIItâ eXsVtVs LIbeo De CoLLe Iohannes
bIs FebrVI oCtaVâ sVspICIt astra DIe

vyjadřuje též chronogramem toto odchylné datum 16. II. 1598, což bylo v pondělí po druhé neděli postní neboli *pondělí po sv. Valentinovi*.

Kdyby bylo správné datum úmrtí Jana Libockého 29. VIII. 1598, bylo by třeba souditi, že vdova po něm Alžběta nedodržela *annum luctus*, protože se již 14. II. 1599 znovu provdala za mistra Symeona Humberka. Toto datum je zaručeno sborníkem básní, jež přátelé Humberkovi v čele s Campanem vydali k této příležitosti s názvem: Nuptiis domini M(a-gistri) Simeonis Humbergeri ab Humberga, civis et senatus Antiquæ urbis Pragensis notarii digniss(imi), viri clariss(imi) iuxta ac nobiliss(imi), et Elisabethæ, honestissimæ ab obitu nobilis d(omi)ni Ioannis Senioris Lyboczky a Lybeo monte, eiusdem urbis olim civis et senatoris relictæ viduæ, 16. Calend. Martii Anni 1599 celebratis, boni ominis ergo scribebant amici.

Naproti tomu zemřel-li Libocký 16. II. 1598 (v pondělí po sv. Valentinu), byla by se vdovina nová svatba 14. II. 1599 (v neděli den sv. Valentina) konala právě po ročním údobí smutku. To by bylo společensky jistě vhodnější, i když s právního hlediska nikoli nutné.

Protože Carolides pravděnejpodobněji skládal své verše hned, jakmile se o úmrtí dozvěděl, zdá se aspoň únor zaručen. Náhrobek, umístěný v dlažbě, byl asi vyšlapán a KRIE patrně ztroskotal při jeho čtení.

K prosopogr.: Jde o Jana, syna Jiřího (Cecka) Libockého, zemřelého 31. V. 1591 (viz výše č. 33). Po delší dobu, najisto v letech 1585—1590 (TEI I 2, 835a 17, 871b 25) byl, jako dříve jeho otec, úředníkem záduší kaple Betlémské. Archiv hl. m. Prahy nedávno získal ze soukromého majetku (F. M. Bartoš JSH 18, 1949, str. 16) Kancionál psaný a notovaný skrze Jakuba Hradeckého, pražského graduálního ingrosátora, na nějž vedl náklad r. 1590 Jan Starší Libocký („dosáhše těchto kantilén, davše papír, na nějž kantilény tyto tříhlasné i jiné pořád dal jest vypsati a vynotovati pro čest a chválu Pána Boha všemohoucího všem, kteříž v jazyku českém rádi zpívají, je zůve, napomíná, aby toho kostela a kaply Bethléhema neopouštěli, se scházeli zde časné a potom věčně u trůnu Pána Boha zpívali Hallelujah“). Starším se tento Jan Libocký zval na rozdíl od svého stejnojmenného syna Jana, který později zemřel mlád 14. VI. 1608 v Hradci Králové a pohřben tam u sv. Ducha (SEDL, OSN XV 1031a; K. HRDINA v Památku Rašínova st. gym. 1936, str. 38). Teprve tento příslušník třetí generace Cecků-Libockých (nikoli jeho otec, Jan St., jak píše HREJ 64) pamatoval v závěti 20 kopami na opravu Betlémské kaple (TEI I 2, 852a 219); proto kaple mohla hraditi náklad 2 kop na

vytištění epicedií, jimiž universita truchlila nad jeho smrtí (HREJ 99, HRDINA uv. m.).

NÁHROBEK TOMÁŠE GROFFA Z GREIFENBERKU

Č. 38

† 14. III. 1600

Lit.: rukopis arch. univ. Karl. A 47 (Oecon. B 7), fol. 383a (nedatovaný opis listu primátorova, otiskl ve výtahu TEI I 2, 845a 185, ale s chybným vrocením 1599 místo správného 1600); HAMM 130 [15] (= TEI I 2, 865a); HAV 24.

Původní umístění: jako třetí ze tří náhrobků „cum Insigniis et Inscriptionibus“, které byly vedle sebe „in fronte Cancellorum majoris Altaris“ (HAMM). Regest HAMM: „Annó 1600. obiit *D. Thomas Groff*, Senator Vetero-Pragensis.“

Osudy originálu z tmavočerveného mramoru stejné jako u č. 36. Úlomky určil, sestavil a doplnil RY; viz tab. IIIa.

Erb (asi pod nápisem): s velikou pravděpodobností zachován ve fragmentu vyobrazeném v příloze IVc.

Leta od [N]arozeni Syna [bo]
 ži° 16[00 w] Autery w Po[ř]t[ě]
 [čztr]n[adfte°] dne Mar[tij v]
 [f]n[ul] w Pa[nu] Vrozeny [Pan To]
 5 maš Starf[ly] Groff [z G]reyf[en]
 bergku M[ě]šťt[ě]nin a se]nator [lla]
 wne° St[areho Mě]šta Praz
 [f]keho z domu Konacžowfk
 eho na Ma[lem Rynku. Tuto leží oče]
 10 kawage r[adoftne°] zmrtwych]wftaⁱ

Odůvodnění doplňků: 2/3 *Rok úmrtí byl znám z HAMM; Groff křaštoval v pondělí 6. III. 1600 (TEI I 1, 759b 17); Květná neděle byla r. 1600 26. března; mezi oběma daty leží jediný postní úterek bez zvláštních svatých 14. března. — 8/9 Groff křaštoval v domě U bílého lva čp. 143-I na Malém náměstí. Dne 4. IX. 1520 tento dům koupil Mikuláš Konáč z Hodíškova (TEI I 1, 758b 9). Od jeho dědice Šťastného Konáče z Hodíškova jej koupili Tomáš Groff a Kateřina z Semechova 30. IX. 1572 (TEI I 1, 759b 16). Mohl se tedy zajisté tento dům, který byl po více než půl století v rukou Konáčovských, zvatí Konáčovským.*

K písmu: V gotické minuskuli je vedle obvyklého nadsazeného ° za koncové -ho též krácení v posledním slově: wftaⁱ (= vstání). Ve slovech *Mar[tij]* 3 a *[se]nator* 6 užil kameník latinky.

K prosopogr.: Po prvé se Tomáš Groff oženil s Kateřinou, vdovou po Lorenci Lochmanovi, zemřelém před 11. III. 1563 (TEI I 1, 674b 41), s níž měla syna Benjaminu Lochmana. Tato Kateřina zemřela před 28. XII. 1570 (TEI tamže 42 s tisk. chybou 1574), kdy se Benjamin na otčímovi domáhal statku po rodičích; popis věci pozůstalých po první Kateřině Groffové — „nejúplnějším obrazem movitého jmění pražské měštky“ jej nazývá Z. FRÖHLICHOVÁ, *Kronika rynečku* (1940) 46 — se stal 16. III. 1571 (TEI tamže 43). Brzy po smrti své první manželky se oženil Tomáš Groff znovu, tentokráte s Kateřinou, dcerou Duchka Chmelíře z Semechova. Stalo se to před 30. IX. 1572, kdy oba jako manželé koupili dům čp. 143-I (viz výše). Do šlechtického stavu (z Greifenberku) byl povýšen r. 1590 (SCHIM 48a). Z materiálu u TEI vyplývá, že Tomáš Groff byl v přátelských stycích s pražským kancléřem mistrem Pavlem Kristiánem Koldínem, jemuž byl svědkem při svatbě 1580 (I 1, 322b 13) i při popisu pozůstalosti 1589 (tamže 328a 26), a že kupoval domy na spekulaci: koupil dům čp. 70-I 28. IV. 1586 za 100 kop a prodal 14. III. 1588 za 120 kop (I 2, 329b 4—5); koupil dům čp. 141-I 5. IX. 1588 za 475 kop a do čtrnácti dnů prodal 19. IX. 1588 za 487 1/2 kopy (I 1, 769a 19—20). Viz též Sněmy čes. V 310 (r. 1578); VI 55, 74 (r. 1581); VIII 484 (r. 1594). Tomášem St. jej v nápise nazval jeho stejnojmenný syn; vedle něho zůstavil Tomáš St., jak z testamentu patrně, ještě dvě dcery, Annu (provdanou po prvé za Josefa Kadeřávka, po druhé za Jana Martina), a Kristinu (I 1, 759b 17).

NÁHROBEK MISTRA TADEÁŠE HÁJKA Z HÁJKU

Č. 39

† 1. IX. 1600

Lit.: Mon. univ. Prag. III 206 (= TEI I 2, 845a 187); rukopis arch. univ. Karl. Oecon. B 15 (= TEI I 2, 880a 25 + 845a 188); HREJ 56.

Se zřením k pohřbu Kateřiny roz. Škorňové (výše č. 16) a ke shodným zprávám Mon. univ. Prag. III 206 „Mortuus est in suis aedibus (t. j. v čp. 576-I na Ovocném trhu, V. LÍVA, Berní rula 3, str. 17) medicus et mathematicus clarissimus d. Thaddaeus Haecius ab Haiek et aliquando professor academiae celebris. Sepultus est in sacello Bethlehemitico“ i Oecon. B 15 k 1. IX. 1600 (= TEI I 2, 880a 25) „1. Septembris hora 4. noctis mortuus est venerandus senex dominus Thaddæus Hagecius ab Hagek, medicus et mathematicus excellentissimus. Sepultus tertiâ hujus mensis [= 3. IX. 1600] in sacello Bethlehemitico. Aderat Tycho Brahe“ lze předpokládat, že ho rodina (druhá manželka Zuzana a tři děti), která teprve 11. VIII. 1603 prodávala jeho otcovský dům za kaplí na Betlemském nám. čp. 252-I (TEI 2, 881a 27), nenechala bez náhrobku. Ale o něm a jeho nápise není zpráv.

Devět elegických distich na Tadeáše s nadpisem „Thaddæus ab Hagek Med. Doct., obiit l. Septemb. Anno 1600 ætatis 75. Pragæ“ složil a otiskl Georgius Carolides à Carlsperga, *Epigrammatum liber primus* [1601], fol. 67v, č. 275; jiné verše Ioannes Campanus Vodnianus, *Sedecimi . . . centenarii triennium, Pragaë 1601*, fol. B 3r.

Erb (polepšený 22. XI. 1595, RYBIČKA ČČM 61, 278): v pravé půli v hořením poli zlatá koruna, nad ní hvězda, v dolním tři šikmé pásy; v levé půli jelení roh skřížený se šipkou.

K prosopogr.: Q. VETTER, *Říše hvězd VI* (1925) 169—185, kde i starší literatura a vyobrazení (184) Hájkova erbu; týž, *Zeměměřičský věstník XIV* (1926) 17—20.

NÁHROBEK LUDMILY HLOŽKOVÉ Z VODOLÍNA A NA NUSLÍCH

Č. 40

† před 25. III. 1602

Lit.: jen HAMM 131 [20] (= TEI I 2, 865a); HAV 24.

Původní umístění: „ante Altare S. *Mariæ Magdaleneæ*“ (HAMM).

Erb: gryf nad šikmým pruhem (MERAV str. 44a, vyobr. tab. 34).

Originál nezvěstný. Text nápisu, nepochybně českého, není znám. Regest HAMM-ův zní: „Annò 1602. obiit Perillustris D. *Ludmilla Hložkiana de Wodolina et in Nusl*, ætatis suæ 65“.

K prosopogr.: Šlo o manželku Nathanaela Hložka z Zbyslavic (viz k č. 44), který byl později pohřben vedle ní. Srov. z Akt koleje Nazaretské r. 1602 „25 Martii. Conclusum, aby manželka p. Nathanaele Hložka v kostele Btclémském pochována byla, jestli dadí na vopravu té kaply některou pomůcku; pakli nic, že to jináče vynahradí“ (TEI I 2, 763b). Odtud mé bližší datování jejího úmrtí.

NÁHROBEK JANA KAPOUNA Z KARLOVA

Č. 41

† zač. 1606

Lit.: jen HAMM 130 [10] (= TEI I 2, 864b); HAV 24.

Původní umístění: „In muro post Altare novum B. *V(irginis)* penès fontem est Epitaphium D. *Joannis Kapoun de Karlova etc.*“

Originál nezvěstný. Text nápisu, nepochybně českého, není znám.

K prosopogr.: Jan Kapoun, obroční písař v Poděbradech, byl nobilitován 15. 3. 1577 (DOERR 293). Jeho se najisto týkají dvě zmínky: zápis z 30. VIII. 1581 o 100 kopách gr. č., jež byli dlužní Jan Betlímský a Anna Janu Kapounovi z Karlova (TEI I 2, 776b), a zvláště důležitý

zápis „přijmu k záduší kostela Matky Boží před Tejnem a sv. Benedikta v Starém Městě Pražském v l. P. 1606“, kde „zvoněno p. Janovi Kapounovi, dáno 1 k. 20 gr.“ (TEI I 1, 501b). Odtud mé datování úmrtí p. Jana Kapouna do zač. r. 1606.

NÁHROBEK MARKETY Z VYSOKÉ, DRUHÉ MANŽELKY JANA
KAPOUNA Z KARLOVA

Č. 42

† ?

Lit.: HAMM nemá; KRIE 1; PUTZ IV 857 [2]; SCHALL III 190 č. 2
(= TEI I 2, 865b); PODL 1.

Obr. 19.

Originál neznámý. Kresba KRIE 1 (= PODL obr. 126), viz zde obr. 19. Oválná kartuše s volutovým okrajem.

Erb (kapr) uprostřed.

Nápis v obrubě oválu (KRIE, transkr.):

Léta M. D. <...> Marketa Kapounová z Vysoké, druhá manželka jeho, v Pánu Kristu usnula, aby s ním živa byla.

K textu: *Neúplnost data vynecháním prázdného místa naznačil KRIE, jasně vyznačil TEI: M. D. mylně PUTZ, SCHALL, PODL, pokládající jej neprávem za jeden z nejstarších nápisů.*

K prosopogr.: Nápis byl zřejmě míněn jako doplněk k epitafu Jana Kapouna (viz č. 41), jehož první manželka zemřela 1594 (viz č. 35).

NÁHROBEK JANA TEJFLA Z CEJLPERKU A ESTERY TEJFLOVÉ
Z ŠTREJTNFELDU

Č. 43

postaven 1606

Lit.: F. VELC, Soupis pam. v pol. okr. slánském, Praha 1904, str. 372; K. B. VENDYŠ, Slánský Obzor XVII (1909) 39—41.*

Originál náhrobku je z těch, které byly po zrušení kaple Betlemské (1786) prodány hr. Janu Rudolfu Chotkovi a umístěny v zámeckém parku ve Veltrusích. Tam byl ještě 1909. Nyní (neznámo od kdy) v lapidariu Nár. musea na výstavišti.

Vyobrazení: zde v příl. Ic, d.

V středním pásu dva erby, tejflovský (mladík v kaftanu, opírající levou ruku o bok a držící v pravé ruce vinařský kosíř) a hebnštrejtofský (poloviční štít, v pravém poli gryf, jenž drží nahý meč, v levém poli půlměsíc). Srov. SEDL, Českomoravská heraldika II, Praha 1925, str. 649 a 431.

Nápis ve dvou obdélníkových polích nad erby a pod nimi, vždy po 6 řádcích, vystouplou gotickou minuskulou. Částečné potlučení písmen ztěžuje dnes četbu, čímž lze zčásti omluvit neúspěch F. VELCE, který psal o „dvou neznámých znacích“ a pokládal nápis za náhrobek „Jana Brykeie z ... pergku“ a „Eftery Fyft... we z D...“. Po heraldickém poučení v SPSČ určil vlastní jména v podstatě správně VENDYŠ. Skutečné znění obou nápisů je toto:

Pamatka Pohrzbu

Slovuttného Pana Jana Teyffle z [C]zeyl-
pergku [a] Panij Eftery Teyff[lo]we z Štrey-
tnnfeldu s dědicy gich. Kterychžto mrtwa Těla
5 tuto w Panu odpocziwagi oczekawagicz Slaw-
ného od Mrtwych Wzkrzjiffsenij Panie.

*) Na studii VENDYŠOVU, která ušla stejně katalogisátorům v Nár. museu jako mně, byl jsem teprve dodatečně upozorněn. VENDYŠOVI tedy náleží časově priorita v určení vlastních jmen: kdežto on k němu dospěl tím, že si ve SPSČ dal určití znaky, stanovil jsem já jména výhradně studiem zbytků písma na nápisu samém, užívaje heraldiky teprve jako potvrzení výsledků paleografických.

(erby)

1606

Wiez každy, zie Smrt gifta gefť
 Hled pomniet na Wijru y Czeft
 10 Po Smrti aby zuoftala
 A twa Duffe fe doftala
 Tu kdež twuog Wykupitel gefť
 Tak przemuozefs Ďabelfku left

K textu: 1 Pohrzbu *orig.*: Puhrzbu VELC, VENDYŠ — 2 [C]zeylpergku *orig.*: Zeylpergkú VENDYŠ — 3 Panij *orig.*: Paný VENDYŠ — Teyfflowe *orig.*: Teyfflové VENDYŠ — Strejtnfeldu *orig.*: Strejtuffeldú VENDYŠ — 6 Wzkržijffenij *orig.*: Wzkržyssený VENDYŠ.

K prosópogr.: Jan Tejfl z Cejlperku, syn Mikuláše Teuffla, kupce a peněžoměnce, původem z Vratislavě, usazeného na Starém Městě Pražském v čp. 463-I (v Michalské ul., pověstný Teufelhaus), zemřel teprve v poslední třetině ledna 1609. Vyplývá to z vyúčtování zvonění v staroměstském kostele sv. Mikuláše za r. 1608 (TEI I 2, 141b 249), na jehož konci mezi farníky z cizích osad bylo zvoněno „den sv. Pavla na víru obrácení [= 25. I. 1609] panu Janovi Tejflovi z Michalské osady“. Rovněž ve výkazu příjmů od zvonění v chrámu týnském za r. 1608 je na posledním místě uvedeno (TEI I 1, 506b) zvonění „Janovi Tejflovi“. I tu byly první pohřby z r. 1609 připojeny ještě k vyúčtování za rok předchozí, jako je tomu prokazatelně tamže ve vyúčtování za r. 1609 (TEI I 1, 507b), do něhož byla pojata ještě zvonění do 27. ledna 1610. Ve stavovské komisi pro účty berníků se připomíná v letech 1600—1604 (Sněmy čes. X 40, 275, 411, 559). Epitheta „Maioris Urbis Pragensis patricii doctissimi“ dostává se mu v blahopřejném tisku, který vydala kolej Věch svatých v čele s Campanem u Pavla Sessia k narozeninám jeho syna Tomáše (Natali nobilissimi et clarissimi dn. Thomae Teuvelii a Czeilpergk, Maioris Urbis Pragensis patricii doctissimi, 21. Decemb. Ann. 1616 celebrato in Coll. Omn. Sanct. al. Angel. Palaeo-Pragae clientes gratulabantur). Za manželku měl p. Jan Tejfl — nejpozději od r. 1587 (TEI I 1, 491b 176) — Esteru, dceru „nejbohatšího tehdaž kupce a peněžoměnce pražského“ Tomáše Hebnštrejta z Štrejtnfeldu a jeho první manželky Markety, roz. Frejlichové (TEI I 1, 707a). Estera Tejflová zemřela v ochuzení teprve před 29. XI. 1624 (TEI I 2, 663a). Dali si tedy manželé postavit památník ještě zaživa a na vrcholu svého životního úspěchu.

Je pozoruhodné, že tíž manželé, Jan Tejfl z Cejlperku a Estera Tejflová z Štrejtnfeldu, kteří postavili zaživa r. 1606 památník sobě,

dali svému tchánu a otci Tomáši Hebnštrejtovi, který kšaftoval 31. V. 1604 („v pondělí po neděli Exaudi 1. 1604“, TEI I 2, 647a 46) a zemřel 9. června 1604 (viz níže), zříditi náhrobek teprve r. 1608. Byl to rozměrný náhrobek v někdejší kostele „sv. Štěpána ve zdech“ na kameni vedle kamenné kazatelny („penès cathedram lapideam mox parieti affixum est iustæ molis Epitaphium“), opatřený erbem štrejtnfeldovským (viz výše), tohoto latinského znění (viz HAMM 226, SCHALL III 209, PIL I 1, 359—360):

Hoc sepult(urae) monument(um) nobil(issimi) et amplissimi viri, d(omi)n(i) Thomae Hebnstreyt à Streitenfeld, civ(is), senat(or)is Ant(i)quae Pragae, IX. Iunii anno M. D. C. IV. pie vit(a) funct(i), eiusdemque cariss(imae) uxor(is). Et sobol(es) ad hoc sacellum Christian(ae) sepultur(ae) mandat l(aeta) l(ibens) m(erito) q(ue).

Ad perpetuam memoriam Ioannes Teyfl a Ceylpergk, civis patricius, una cum Hester a Streitenfeld coniuge, gener socero, filia parenti, debita observantiae ergo vivent(es) mortuis morituri et sibi et suis f(ieri) f(ecerunt) a(nno) ult(imi) sec(uli) CIOIO. CIIX.

I druhá manželka Tomáše Hebnštrejta, Esterina macecha Mandalena, kterou si Tomáš vzal jako vdovu po Hanibalu Kornhaufovi a která Tomáše přežila (ještě r. 1613 měla krám v domě Slámovském čp. 156-I, jež koupila se svým prvním manželem 20. V. 1583, TEI I 2, 610), se chystala být pohřbena u sv. Štěpána ve zdech, soudíc z největší odkazové položky v jejím pořízení ze 7. XII. 1605, kde „dává po své smrti na záduší a kostelův opravení: sv. Štěpána ve zdech 400 kop míš., do kaply Betlemské 100, sv. Jiljí 300, sv. Pavla za Poříčskou branou 300, do lazaretu téhož špitálu na nemocné lidi 100“ (TEI I 1, 707b 21).

Kdybychom brali doslovně závěrečná slova „et sibi et suis“ z latinského náhrobku štěpánského, bylo by se domnívati, že ještě r. 1608 měli v úmyslu Jan Tejfl i Estera být rovněž pohřbeni v tom kostelíku. Jinými slovy: r. 1606 že si postavili zaživa svůj náhrobní kámen rovněž u sv. Štěpána, jsouce možná vedeni tím, že v témž kostelíku bylo od r. 1595 „Epitaphium Adami Mulcatinei à Breyffenfeld etc., quod ipse viribus adhuc integris, memor fragilitatis humanæ, sibi, conjugii et liberis poni curavit“ (HAMM 227) s veršovaným nápisem, jehož úvodní verš vystihoval právě takovou myšlenku: „Vivus in hoc feci lectum mihi cespitate . . .“ Potom by se naskýkala otázka, zda hr. Chotek nezískal český náhrobek manželů Tejflových nikoli z Betlema, nýbrž z kostelíku sv. Štěpána ve zdech, který byl v době josefinské rovněž na dvorský rozkaz zavřen (1789), postoupen hr. Janu Jos. Buquoiovi za 1200 zl. (8. VI. 1790) a brzy na to úplně snesen a proměněn ve skládku dříví

(SCHALL III 210). Tím by ovšem byla ohrožena i zaručenost betlemské proveniencce náhrobku Anýžky, dcery Benjamína perníkáře (výše č. 24). Nápadné je také, že nevíme o nějakém pěnížitém daru, jímž by si byl Jan Tejfl zakoupil právo pohřbu v Betlemě, ač ovšem pozornosti, věnované jeho synu Tomášovi (viz gratulaci výše citovanou, a též Canutiovu Panegyris z r. 1610, lichotící mladému Tejflovi jako „litterarum Atlanti et Meccenati“, A. TRUHLÁŘ, Rukověť I 232) předpokládají, že se otec nějak osvědčil universitě užitečným.

Konečné rozřešení problému by mohl přinést jenom zápis, kam byl pohřben r. 1609 Jan Tejfl.

NÁHROBEK NATHANAELA HLOŽKA Z ZBYSLAVIC NA NUSLÍCH

Č. 44

† 18. IX. 1608

Lit.: rukopis arch. univ. Karl. Oecon. B 14, fol. 639b (v nepřesném výtahu = TEI I 2, 852a 219); HAMM 131 [21] (= TEI I 2, 865a) = SCHALL III 195 [25]; HAV 26.

Původní umístění: „ante Altare *S. Marię Magdaleneę*“ (HAMM).

Originál nezvěstný. Kresby není.

Erb: lipový strom (MERAV str. 281a, vyobr. tab. 132); viz níže.

Nápis, nepochybně český, znám není. HAMM však z něho zachoval latinský regest: „Annô 1608. Perillustris *D. Nathanaël Hlozek de Bislawicz, D(ominus) in Nusl, prænominatę Dominę* [totiž Ludmily, † 1602, viz č. 40] *Maritus ætatis 90.*“

K prosopogr.: Za Maxmiliána se „Nathan Hložek z Byslavic“ 4. 7. 1566 přiznával k mustruňku ještě v Kutné Hoře (J. ŠIMEK, Kutná Hora v XV. a XVI. století, 1907, str. 83). „Poplužní dvůr nuselský od Rudolfa II. obdržel Nathanael Hložek ze Zbyslavic, jenž přikoupil k němu horní Nusle“ (P. PAPÁČEK, OSN XVIII 506a). Dne 24. V. 1583 nařizoval Rudolf II., aby „na poníženou prosbu slovútného Nathanaele Hložka ... z Bislavic na Nuslích, služebníka našeho v kanceláři české,“ bylo potvrzení stavu rytířského dané jeho otci Janu Hložkovi z Bislavic 10. IX. 1554, vloženo v desky zemské“ (Sněmy čes. VI 306).

Podrobnější než HAMM-ův údaj o datu úmrtí vyplývá jednak z Oecon. B 14, fol. 639b („Téhož dne [= XVIII. Septemb.] na snažnou žádost pana N. Hložka etc. Mladšího dovoleno tomu od pánův mistrův starších a pánův osadních starších záduší kaply Betlemské, aby dobré paměti pan Nathanael Hložek etc., pan otec jeho, poněvadž za živobyті svého mnohými službami dle povinnosti své akademí a učení Pražskému platně sloužil, byl v kaple Betlemské, kdež předkové jeho odpočívají,

pochován, však tak, aby svrchujmenovaný N. Hložek Mladší tomu záduší deset kop míš. aneb více, co předkové jeho činili, odvésti povinen byl“), jednak z výkazu příjmů v záduší staroměstského kostela sv. Mikuláše za r. 1608 (TEI I 2, 141b 249), podle něhož bylo zvoněno „21. IX. Natanaelovi Hložkovi z Byslavic“; srov. i výkaz příjmů v záduší kostela Týnského za r. 1608 (TEI I 1, 506b), kde bylo — podle umístění v poslední třetině roku — zvoněno „p. Hložkovi starýmu.“ TEI uvádí, nevím odkud, datum úmrtí 17. IX. spolu s údajem jistě chybným „ve věku 60 let“ (I 2, 852a 219).

NÁHROBEK JAROLÍMA ČEJKY Z OLBRAMOVIC

Č. 45

† 4. XI. 1609

Lit.: HAMM 131 [17] (= TEI I 2, 865a); PUTZ IV 860 [10]; SCHALL III 191 č. 9 (= TEI I 2, 865a); HAV 22, 26.

Původní umístění: „penès . . . *D. Cyrum* (viz č. 50) sub scamnis.“

Originál neznámý. Kresba KRIE se nedochovala, ale užil jí PUTZ i SCHALL.

Erb: „prostá orlice s pasem přes prsa“ (SCHALL).

Latinský regest (HAMM): „Annò 1609 Feriâ IV. post Festum OO. SS. obiit Perillustris *D. Hieronymus Czegka de Olbramovicz, Dominus in Chval*“ pomáhá vročením opravit znění původního českého nápisu, zachovaného u PUTZ a SCHALL, v tuto podobu (rozdělení řádků není známo, závěrečná formule asi ztracena):

Léta Páně <1609> ve středu p<o>Vše<ch> Svatý<ch> usnul jest
v Pánu urozený a statečný rytíř pan Jarolím Čejka z Olbramovic
na Chvalách a Dolejších Počernicích . . .

K datování: 1609 HAMM: 1582 PUTZ a SCHALL nemožně. Čejka totiž doloženě byl po r. 1582 živ. Ve Sněmech čes. se objevuje od r. 1583 (VI 331) jako berník, nakonec hejtman kraje Kouřimského r. 1604 (X 622). Dne 2. září 1594 „Jeronym Čejka z Olbramovic a na Chvalách, maje se z království Českého do Uher proti Turku . . . odebrati, jestliže by ho, pana Jeronyma, v témž tažení Pán Bůh od smrti uchovati neráčil, dům svůj (čp. 222-I v Řetězové ul., který dostal 28. VI. 1582 od své první manželky Anny Čejkové z Nežetic, vdovy po p. Janu Jablonském z Jabloné, TEI I 2, 623a 21), dává paní Marii Čejkové z Řezna a na Chvalách“ (TEI tamže 623b 22); to byla druhá Čejkova manželka, dcera Zikmunda Karyka (viz č. 17) a neteř Mikuláše (viz č. 32) Karyka z Řezna, která svému manželu postoupila zděděný dům V ráji (čp. 144-I) 6. června

1594 (TEI I 1, 765a 22). Nepřímým potvrzením správnosti r. 1609 jako úmrtního data Čejkova je skutečnost, že toto darování bylo zrušeno 13. XI. 1609 (TEI tamže, zřejmě s přepsáním „února“ [II.] místo správného „listopadu“ [11.]), tedy brzy po Čejkově smrti. Nekriticky Čejkovi dával HAV umírat dvakrát: r. 1582 (22, podle SCHALL) a znovu r. 1609 (26, podle HAMM).

Úmrtní den proti PUTZ a SCHALL, kteří mají z nedochované kresby KRIE-ovy „ve středu před Všema Svatýma“ (28. X. 1609), měním podle HAMM „feria IV. post festum OO. SS.“ ve znění „ve středu po Všech Svatých“ (4. XI. 1609). Předpokládáti omyl KRIE-ův a nikoli HAMM-ův mám již proto za pravděpodobnější, že ve středu před Všemi Svatými bylo Šimona a Judy, jejichž jmény se den 28. října pravidelně datoval, kdežto na středu po Všech Svatých nepřipadal žádný svátek. Rozpor s údajem ve vyúčtování příjmů od zvonění v kostele Týnském za r. 1609 (TEI I 1, 507), podle něhož teprve „den sv. Ondřeje (t. j. v pondělí 30. XI.) pochován p. Jeronym Čejka“ (položka je na náležitém místě mezi 22. XI. a 6. XII.) nedovedu jednoduše vysvětliti.

K textu dodávám: Dolejších Počernicích SCHALL: Doleffy Poczernicy PUTZ — *Konec nápisu zřejmě chybí* (SCHALL obvykle vypouštěl konvenční formule).

Erb: na štítě orlice.

K prosopogr.: Jan Čejka z Olbramovic, syn Viléma Čejky (SEDL, OSN VI 575), byl radou nejvyššího purkrabství pražského (TEI I 1, 755a). Náhrobek mu postavila patrně jeho druhá manželka, jež ho značně přežila; znovu provdána, jako Marie Měsíčková z Řezna, držela dům V ráji do r. 1634 (TEI I 1, 756a 22).

NÁHROBEK DOROTY HLOŽKOVÉ, ROZENÉ OPRŠALOVÉ

Č. 46

† před 6. XII. 1609

Lit.: HAMM 131 [23] (= TEI I 2, 865a); KRIE 13; PUTZ IV 865 [21]; SCHALL III 193 č. 18 (= TEI I 2, 865b); HAV 26, 32; PODL 13.

Původní umístění: „ante Altare S. Mariæ Magdalenaë“ penès [náhrobku Nath. Hložka] ex altera parte“ (HAMM).

Originál nezvěstný. Kresba KRIE (PODL obr. 129c), viz zde obr. 20.

Erb Opršalů z Jetřichovic dole pod nápisem (tři příčné pruhy, nad helmem křídla; srov. SEDL, OSN XVIII 826a).

Nápis (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení zcela nejistého) lze restituovati s opravou vročení a doplnění jména podle lat.

registu HAMM-ova („1609. D. Dorothea Hlozkiana nata Opršsalovna“) takto:

Léta Páně 16<09> před s. <M>ik<u>lášem tu neděli (?) umřela urozená paní Dorota Hložková <rozená Opršalovna> a tuto leží očekávaje radostné zmrtevýchvstání.

K textu: 1609 HAMM: 1656 KRIE, PUTZ, SCHALL, PODL *nemožně* — před s. Mikulášem SCHALL: před S. nikolaffem KRIE, PUTZ — <rozená Opršalovna> *podle HAMM doplnil RY, v čes. textu zřejmě vypadlo u KRIE atd.; HAMM nemohl jméno odvoditi jen z erbů na náhrobku; KRIE erb dobře okreslil, ač jeho významu jistě neznal* — očekávaje . . . zmrtevý<c>hvstání KRIE: *vyn.* SCHALL — radostne KRIE: *očekával bys radostného.*

K datování: Zda KRIE přečetl správně den úmrtí na nápisu, o tom mám pochybnosti. R. 1609 bylo sv. Mikuláše v 2. neděli adventní. KRIE-ovo datum „před s. Mikulášem tu neděli“ by byla 1. neděle adventní 29. listopadu, oddělená od 6. XII. ještě pondělkem sv. Ondřeje (30. XI.) a pátkem sv. Barbory (4. XII). Proto bychom očekávali nejspíše „před sv. Mikulášem tu sobotu.“ Tento dohad by byl v nejlepší shodě s tím, že podle záznamu v účtech záduší kostela Týnského za r. 1609 bylo „v druhou neděli adventní [t. j. 6. XII.] zvoněno manželce p. Hložka“ (TEI I 1, 507b).

K prosopogr.: Totožnost Doroty Hložkové, roz. Opršalové, umírající 1609 (HAMM), a Doroty Hložkové, umírající prý 1656 (KRIE, PUTZ, SCHALL, PODL), z nichž činil dvě různé osoby HAV, je zaručena přítomností opršalovského erbů na kresbě KRIE-ově. Nejspíše se Nathanael Hložek (viz výše č. 44) r. 1602 po smrti své manželky Ludmily (viz výše č. 40), ač mu bylo již 84 let, oženil znovu, tentokrát s Dorotou, roz. Opršalovou z Jetřichovic. Sám zemřel 90letý 1608, Dorota roku příštího. Potomstva ovšem neměli. Proto dědil Nusle nejspíše některý bratr Dorotin, ale i ten jenom nakrátko, protože „dědictvím Nusle dostaly se pí. Regině Opršalové z Jetřichovic r. 1614“ (P. PAPÁČEK, OSN XVIII, 506a), patrně vdově po něm. Jejich syn by mohl být Jaroslav Opršal, který „kladl r. 1650 dvůr v Nuslích“ (SEDL, OSN XVIII 826a).

NÁHROBEK BERNARTA HOCHAUZARA Z HOCHAUZU A NA MALÉM
BAŠTI (BAŠŦKU)

Č. 47

† před 5. V. 1611

Lit.: jen HAMM 130 [3] (= TEI I 2, 864b); HAV 26.

Původní umístění: první ze šesti náhrobků, o nichž HAMM: Abinde [= ab ingress utempli] descendendo Maius Altare versus, ab Altari S. An-

næ, sunt lapides unus penès alterum duabus lineis sex cum inscriptionibus.

Originál neznámý. Text nápisu patrně český, není znám. Latinský jeho regist HAMM zní: „Annò 1611. obiit Perillustris *D. Bernardus Hochhauzer* de Hochhaus.“

K prosopogr.: Bernart Hochauzar byl z pošlosti Pšovlccké, pán na Malém Bašti (Baštku) od 1581, manžel Anny Marie Střelové z Rokyc (SEDL, OSN XI 477a). Z 15. V. 1610 jsou známy stížnosti, které proti němu vznášeli mistři koleje Nazaretské: „Urozený a statečný pán Bernart Hochauzar z Hochauzu a na Malém Baštku v též vsi Malém Baštku ujal se obce společné a ji sobě bez našeho vědomí osobil a ohradil“ atd. (TEI I 2, 771b). Naposled se, pokud vím, připomíná 8. III. 1611, kdy byl zvolen členem třicetičlenného stavovského výboru k defensí země (Sněmy čes. XV. 1, str. 426). Na jeho smrt vztahují záznam vyúčtování od zvonění v kostele Týnském v r. 1611 (TEI I 1, 510b): „v čtvrtek [po sv. Filipu a Jakubu, tedy 5. V.] uroz. p. Bernartovi Hochnartovi [!]“. Odtud mé bližší datování smrti p. Bernartovy.

NÁHROBEK VÁCLAVA HOCHAUZARA Z HOCHAUZU A NA PŠOVLCÍCH

Č. 48

† před 11. V. 1612

Lit.: jen HAMM 130 [4] (= TEI I 2, 864b); HAV 26.

Původní umístění: druhý z řady připomenuté k č. 47 (HAMM).

Originál neznámý. Text nápisu, jistě český, není znám. Latinský jeho regist u HAMM zní: „Annò 1612. obiit Perillustris *D. Venceslaus Hochhaus*, Dominus in *Plsowolczy*“ (= Pšovlky).

K datu úmrtí: Podle výkazu příjmů za zvonění v kostele Týnském za r. 1612 (TEI I 1, 512b) zvoněno „v pátek [po „outerý po Nalez. sv. Kříže“, tedy 11. května] Václavovi Ochauzarovi.“ Odtud mé bližší datování.

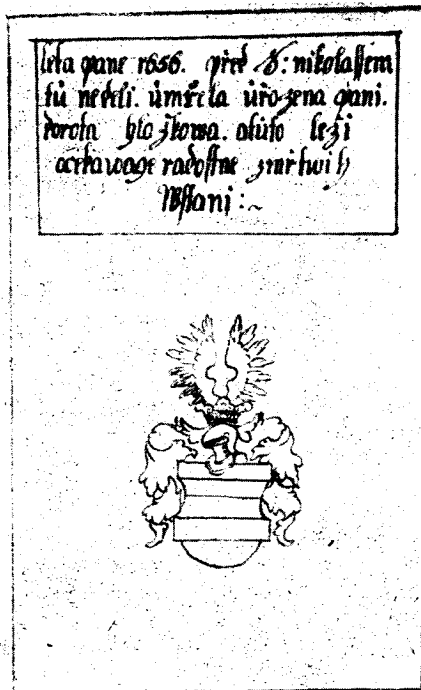
Prosopogr.: Bratr předešlého Bernarta, jehož díl odkoupil 1577, držel Pšovlky a koupil s Václavem Chotkem r. 1589 Senomaty; manžel Anny z Krásného Dvoru. Oba statky, Pšovlky i Senomaty, prodala po jeho smrti jeho dcera Johanka (viz níže č. 58), provdaná za Viléma Jindřicha Bezdružického z Kolovrat (PIL I 143; SEDL, OSN XI 477a). Ve Sněmech čes. častěji jmenován od r. 1583 (VI 331) do r. 1604 (X 562).

NÁHROBEK SYMEONA HUMBURKA Z HUMBURKU

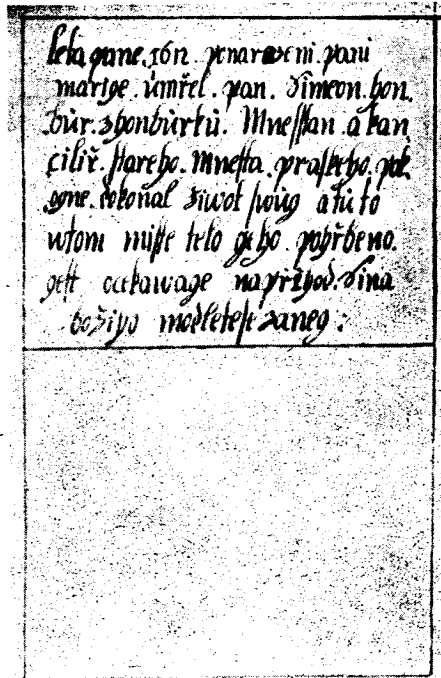
Č. 49

† 30. VIII. 1612

Lit.: Mon. univ. Prag. III 220; rukopis arch. univ. Karl. Oecon. 25, fol. 301a = pag. 587 (= TEI I 2, 854b 225); HAMM 130 [16] (= TEI I 2,

Obr. 20.

Obr. 21.

865a); KRIE 18; PUTZ IV 862 [16]; SCHALL III 194 č. 23 (= TEI I 2, 865a); HAV 26; HREJ 69; PODL 18.

Původní umístění: „Penès ... *D. Cyrum* (viz č. 50) sub scamnis“ (HAMM).

Originál neznámý. Kresba KRIE 18 s marginální pozn. „žádnej erb“ (u PODL obr. není); viz zde obr. 21.

Erb (sviní hlava) byl koncem 18. stol. asi již vyšlapán. Humburk jej získal 29. III. 1594 (DOERR, str. 62, KRÁL str. 99a).

Latinský regist HAMM: „Annô 1612. 10. Sept. obiit D. Simeon Humburg de Humburg, Civis et Cancellarius Vetero-Pragensis, cum Epitaphio.“

Nápis (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení zcela nejistého):

Léta Páně 1612 <v pondělí> po Narození Pan<n>y Marie umřel pan Simeon H<um>bur<k> z H<um>burku, měšt<ě>ní n a kanceliř Starého Města Pra<ž>ského. Pokojně dokonat život svůj a tuto v tom místě tělo jeho pohřbeno jest, očekávaje na při<c>hod Syna Bož[í]ho. Modlete se za něj.

K textu: Páně: *vyn.* PUTZ — <pondělí> *doplnil* RY *vzhledem k regestu* HAMM-ovu, kde „10. Sept.“ — Panny Marie: pani marige KRIE — Simeon KRIE: Simon PUTZ — Humburk z Humburku: honbur z honburku KRIE, Hornburg z Hornburku PUTZ, SCHALL — měšt<ění>n RY: Mneftan KRIE — kanclír: kanceliř KRIE — Města: Mnefta KRIE — Pražského: prafkeho KRIE — Pokojně --- za něj: *vyn.* SCHALL — příchod: přihod KRIE — zaneg KRIE: *očekával* bys za něho.

K datu: Podle úředního záznamu Mon. III 220 v r. 1612 „30. Augusti Simeon Humburgius ab Humbergk Pragenus, Magister Argentiniensis, Maioris urbis Pragensis Cancellarius, defensor Academiae, obiit. Sepultus in sacello Bethleemitico“, tedy zemřel ve čtvrtek 30. srpna. Zápis v Oecon. 25, fol. 301a = pag. 587 uvádí k 30. VIII. i hodinu („hora quarta noctis“) a podotýká: „Postea 2. Septembris in templo Bethleemitico honorificè sepultus est“. S tím se přesně shoduje záznam vyúčtování příjmů od zvonění v kostele Týnském za r. 1612 (TEI I 1, 512b), podle něhož bylo zvoněno „v 11. ned. [po sv. Trojici] Symeonovi Humburkovi od Betléma“, t. j. 2. září. Zdá se však, že na nápise bylo uvedeno datum chybné, protože nezávisle četli jednak HAMM „10. Sept.“, t. j. v pondělí po Narození P. Marie, jednak KRIE „po Narozeni pani marige“.

Prosopogr.: Vedle hodnosti staroměstského kancléře, kterou zastával v letech 1600—1602 (ERBEN, Die Primatoren 55), byl také nejvyšším berníkem království českého a od 8. 3. 1611 členem stavovského výboru k defensi země (B. JENŠOVSKÝ, Sněmy čes. XV 3, str. 57). Ženat byl dvakrát. Po prvé od 14. II. 1599 s Alžbětou, vdovou po Janu Starším Libockém (v. výše k č. 37). Ovdověl v prosinci 1610 — v Týnském kostele bylo zvoněno „v neděli 4. adventní [= 19. XII. 1610] manželce Symeona Humburka“ (TEI I 1, 510b, 233) —, ale do půl roku se oženil znovu s vdovou Dorotou 15. VI. 1611 (humanistický tisk „Secundis nuptiis . . . M. Simeonis Humbergii ab Humbergk . . . cum nobili et honesta matrona Dorothea Hararia de Poczernicz . . . 17. Kal. Iul. A. D. 1611). V blízkosti Betlema na Starém Městě náležel mu dům čp. 291b-I v Konviktské ul. (V. LÍVA, Berní rula III, str. 36).

NÁHROBEK JANA CYRA

Č. 50

† 25/26.VIII. 1613

Lit.: HAMM 130 [8] (= SCHALL III 194 č. 30 = TEI I 2, 864b); KRIE 27; HAV 26; HREJ 69; PODL 27.

Původní umístění: poslední ze šesti náhrobků, o nichž k č. 47.

Originál neznámý. Kresba KRIE (= PODL obr. 133), viz zde obr. 22.

Znak pod nápisem: v kruhovém poli ruka, držící nad vodou kotvu, na níž je koruna. Shoduje se s Cyrovým pečetidlem, kterého užíval již ve Voticích (J. SALABA, VKČSN 1900, str. 14 a 17), s jeho supralibros z r. 1608 (A. CÍSAŘOVÁ, Čes. bibliofil XI, 1939, 118h.; J. MALÝ, Poznámky k děj. čes. exlibris 1949, str. 5) a s jeho emblemem v králickém tisku Písní duchovních z r. 1615 a 1618 (M. DAŇKOVÁ, Sbor. Nár. mus. V-A-hist. 1 [1951] 76 n., 150).

Latinský regest HAMM: „A. 1613. Ioannes Cyrus, filius Mattiæ Cyri, Prædicatoris Bethleemitiçi et senioris Consistorii inferioris sub Utraque.“

Nápis (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení nejistého).

Léta Páně 1613 v noci na pondělí po s. Bartoloměji . . . . .
šle<c>hetný mládenec Jan Cyrus, syn dvojčtihodného muže,
kněze Matěje Cyra, sen<i>ora kon<s>istoře pra<ž>ské a predi-
kátora kaple Betlémské. Tuto leží. Modlete se za něho. Amen.

K textu: *po slovech* po S. bartolomnegi *následuje* u KRIE mnefice zaří, *nepochybně mylné čtení, protože pondělí po s. Bartoloměji r. 1613 bylo 26. srpna; čekali bychom tam spíše sloveso* („umřel v Pánu“ a *pod.*) — šlechetný: ffelehtni KRIE — seniora: Senatora KRIE — konsistoře: koncifoře KRIE — pražské: praške KRIE.

K prosopogr.: O bratrském knězi Matěji Cyrovi HREJ 65 n.; J. SALABA, Korespondence kněze M. Cyra s V. Březanem a Petrem Vokem (VKČSN 1900). Viz i níže č. 55.

NÁHROBEK KATEŘINY CYROVY

Č. 51

† 1613

Lit.: jen HAMM 130 [9] (= TEI I 2, 864b); HAV 26; HREJ 69.

Původní umístění: jako u č. 50.

Originál neznámý. Nápis, nepochybně český, není znám. Latinský regest HAMM-ův zní: „Et ibidem etiam sepulta eodem Annô 1613 eiusdem Prædicantis *Matthiæ Cyri Filiola Catharina*, ætatis 30. Hebdomadarum.“

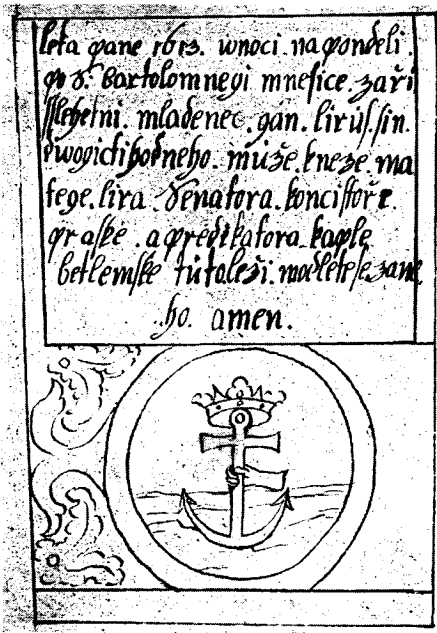
K prosopogr.: Mladší dítě Matěje Cyra, viz k č. 50.

NÁHROBEK MUDr ADAMA ZALUŽANSKÉHO ZE ZALUŽAN

Č. 52

† 8. XII. 1613

Lit.: HAMM 130 [1] (= TEI I 2, 864b); KRIE 14; PUTZ IV 863 [18]; SCHALL III 193 č. 19; Mon. univ. Prag. III 229 (= TEI I 2, 854b 226);

Obr. 22.

Obr. 23.

Mikovcův Lumír II (1852), 237; Památky archeol. I (1855) 44; HAV 26; HREJ 69; PODL 14.

Původní umístění: „ad pedem Altaris S. Catharinae“ (HAMM).

Originál zachován. Jeho osudy a pozdější umístění stejné j. u č. 11.

Vyobrazení: zde v příl. Ib. Kromě toho kresba KRIE, viz zde obr. 23.

Erb (půl jelena ve skoku) v dolní části náhrobku.

Nápis jednak okrajový, jednak v deseti vodorovných řádcích v lat. majuskule:

hor. okraj:

SANCTISS: TRIADI SACR:

uprostřed rámece: D: ADAMO ZALVZANIO A ZALV:

ZAN EQVITI BOEMO

SVMMI INGENII VARIAE SOLIDAEQ

5 ERVDITIONIS SCRIPTIS TESTIBVS

CLARISSIMO VIRO

ET DOCENDO FIDELITER ET MEDE:

DO FELICITER DE PATRIA BENE MERI:

TO. VITA LONGIORE FORTVNA
MELIORE DIGNO
10 SVB ANNI .M DCXIII. EXITV MORTE CAPT^o
pravý okraj: LVDIMILLA FORTIA CONIVNX
dolní okraj: ET VNIGENVVS
levý okraj: COGNOMINIS FILIVS POSVERVNT: ~

V překladu: Posvěceno Nejsvětější Trojici. — Panu Adamovi Zalužanskému ze Zalužan, českému rytíři, velmi slavnému muži nejvyššího nadání a obsáhlé i hluboké učenosti, jak dosvědčují jeho spisy, který se dobře zasloužil o vlast svědomitým působením učitelským i šťastnou činností lékařskou, a jsa hoden delšího života i lepšího osudu, byl zchvácen smrtí na sklonku roku 1613, dali zříditi Ludmila Fortiova, jeho manželka, a jednorozený stejnojmenný syn.

K textu: 11 .M DCXIII. *orig.*: MDCXVIII KRIE, PUTZ, SCHALL, PODL *chybně* — MORTE CAPT^o *orig.*: More Capit (!) KRIE, mor-e-cap t PUTZ, more erepto SCHALL, morte erepto TEI, *vesměs chybnou úpravou omylu Krieschova* — 12 CONIVNX *orig.*: coniuX etc. (!) SCHALL.

K písmu: ligatury Æ (4 dvakrát), AP (11), ME (7, 8), NE (8); krácení jen v nedostatku místa (Ě 7, V 11); z téhož důvodu i užití nižšího stupně liter (11).

Datum úmrtí: Určitěji než náhrobní nápis se vyjadřují Mon. univ. Prag. III 229 v r. 1613: „Decembr. 8. . . correptus peste hora noctis secunda mortuus est et in sacello Bethleemitico sepultus.“ S tím je ve shodě vyúčtování příjmů za zvonění v kostele Týnském r. 1613 (TEI I 1, 514a), podle něhož bylo po 2. neděli adventní zvoněno „v outerý p. Adamovi doktoru Zalužanskému z osady sv. Havla“, tedy 10. XII. 1613.

K prosopogr.: Slavný lékař a botanik, rektor pražské university. Lit. viz ZÍBRT, BČH I č. 22710; F. M. BARTOŠ, Bojovníci a mučedníci, Praha 1939, str. 107nn. Pozůstalá manželka Ludmila, roz. Chybová, byla dcera hebraisty Jana Chyby, humanistickým jménem Fortius (1517 až 1590). Zalužanského erb, na náhrobku dost vyšlapaný, je zřetelnější na dřevorytu v jeho Methodi Herbariae libri tres z r. 1592 (v novém vyd. K. Pejmla 1940, str. 174—5).

NÁHROBEK MISTRA SYMEONA SKÁLY Z KOLINCE

Č. 53

† 10. VIII. 1617

Lit.: HAMM 131 [18] (= TEI I 2, 865a); KRIE 15; PUTZ IV 863 [17]; SCHALL III 193 č. 20 (= TEI I 2, 865ab); HAV 27; HREJ 69; PODL 15.

Původní umístění: „inter Altare S. Wenceslai et S. Magdalene“ (HAMM).

Originál neznámý. Kresba KRIE 15 (= PODL obr. 130a), viz zde obr. 24.

Erb (pták na krku šípem prostřelený, v drápech růži, jiná růže za ním) pod nápisem. Skála jej získal 21. X. 1608 (DOERR 77).

Nápis (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení nejistého):

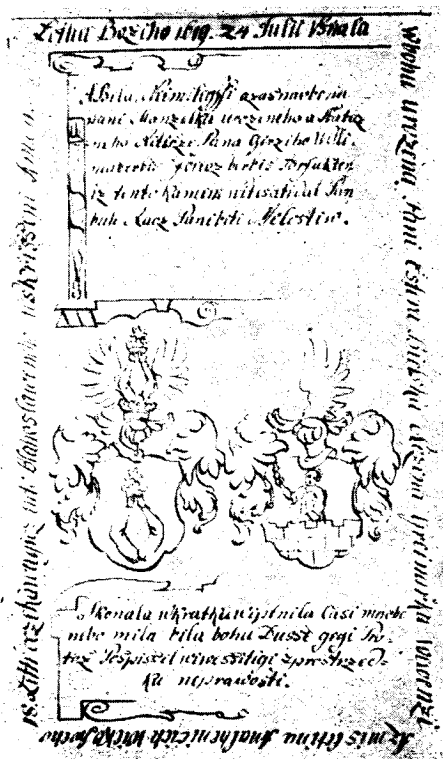
Dormitorium cl(arissimi) v(iri) d(omi)ni M(agistri) Simeonis
Skalæ Glatovini de Kolinecz, p(rofessoris) p(ublici) in Aca-
demia Carolina ultra an(nos) XX et Collegii Regis præpositi,
placidiss(ime) in Christo an(no) MDCXVII die ipso d(ivi)
Laurentii, h(oc) e(st) X̄. Augusti, cum spe beatitudinis æternæ
consp(ici)ti.

Latinský regist HAMM: „Annô 1617. 10. Augusti obiit M. Simeon Skalâ Glatovinus de Kolinecz, professor in Academia Carolina ultra annos XX.“

K textu: cl. v. RY: æ. v. KRIE, PUTZ, æviternum (mylným rozvedením) SCHALL, TEI — Simeonis KRIE: Simonis PUTZ, SCHALL (chybně) —

Obr. 24.

Obr. 25.

placidiss. SCHALL: Placi Diss: KRIE — beatitudinis SCHALL: Beati Tudinis KRIE.

K písmu: Z přepisovačských omylů KRIE-ových vyplývá, že byl nápis psán majuskulní latinkou.

Prosopogr.: Mistr Symeon (nikoli Šimon) Skála z Kolinec, rodák z Klatovska, byl profesorem na pražské universitě od 1595, děkanem 1599, 1601, 1604, 1606, v létě 1613, rektorem 1608, od 1605 direktorem koleje Nazaretské, později po Bacháčkovi od 1610 proboštem koleje krále Václava (Mon. univ. Prag. I 1, 25; F. DVORSKÝ, Paměti o školách čes., podle rejstř.; TEI I 2, 764b, OSN XXVIII 247). Posmrtný sborníček, který mu vydali v Praze u Pavla Sessia přátelé s Campanem v čele, má název: In obitum nobilis et clarissimi d. Simeonis Skalæ à Kolinec Glattovini, Acad. Pragensis professoris et collegii regis Venceslai, aliàs Cæsarei, præpositi nec non assessoris in consistorio sub utraque communicantium etc. Anno Domini 1617 Aug. 10. vitâ functi, Epicedia scripta ab amicis. Pragæ (Typis Pauli Sessii) 1617.

NÁHROBEK MISTRA MIKULÁŠE ALBERTA Z KAMÉNKA

Č. 54

† 15. XII. 1617

Vzhledem k zprávě rkpu arch. univ. A 14a (Oecon. B 26), pag. 73 (= v chybném výtahu TEI I 2, 855a 233, správněji HREJ 100 pozn. 35), že byl M. Albert proti původnímu odhlasovanému návrhu rektorovu ze 16. XII. 1617 ve prospěch kaple Božího Těla nakonec přece pohřben v kapli Betlémské („Sed aliter successit. Sepultus est enim in sacello Bethleemitico maxima cum pompa“), není vyloučeno, že jeho hrob nezůstal bez epitafu, i když o něm není vůbec zpráv.

Datum smrti (HREJ 69 za ně pokládal datum usnesení 16. XII.) uvádím podle humanistického tisku epicedií, zahájených Campanovým, která vydali Kaménkovi přátelé u Pavla Sessia s názvem: Piis Manibus yiri doctiss. et senis venerandi Dn. M. Nicolai de Kamenek Crapiceni Sil., in Academia Pragensi linguæ Sacræ professoris industrii et Coll. Omn. Sanct., al. Angelici, præpositi, 15. Xbr. an. 1617 vitâ et professione defuncti etc. amici et clientes l(ibentes) m(erito)q(ue) posuere.

K prosopogr.: O znamenitém hebraistovi a účastníku králického překladu bible J. JIREČEK, Rukověť I 7—8; HREJ 100—101.

NÁHROBEK KNĚZE MATĚJE CYRA

Č. 55

† 16. III. 1618

Podrobnosti o úmrtí a pohřbu bratrského seniora a betlémského kazatele Matěje Cyra uvádí humanistický tisk, uvozený verši Campanovými,

s názvem: *Epicedia In Obitum Viri Reverendi, Clarissimi, pietate, doctrina, auctoritate et meritis in ecclesiam, sholas (!) et res p. præstantissimi, Dn. Matthiæ Cyri, Unitatis fratrum et illustrium Bohemiæ ordinum consistorii Senioris dignissimi, Orthodoxæ Pragensis Ecclesiæ Pastoris vigilantissimi Sacellique Bethlehem Præpositi optimi . . . Ex hac miseriarum valle 52. anno ætatis suæ, Anno Christi 1618. 16. Martii, hora propè 21. piè egressi, et 21. ejusdem Martij in templo Bethlehemitico honorificè sepulti, Scripta ab amicis, filiis et clientibus (NUK 46 G 442, č. 34).*

S tím se shoduje parentace Jana Škréty Šotnovského z Zavořic a Jiřího Agricoly z Lichtenau, která vyšla v Praze s názvem: *Exequiis Reverendi, Clarissimi Ac Doctissimi Viri, Dn. Matthiæ Cyri, Consistorii Pragensis sub utr(a)que Senioris dignissimi ac unitat(is) fratrum per Boh(emiam) et Morav(iam) antistitis optimi, templi Bethlemitici præpositi(i) honorandi, qui Die 16. Men(sis) Martii Anno 1618 ad cœlestem concessit patriam, sacrum. Pragæ (NUK 46 G 442, č. 33).*

Podle rukopisu arch. univ. Karl. A 14a (Oecon. B 26) pag. 246 (= nepřesně TEI II 2, 858a) ke dni porady 16. Martii [1618] „Naposledy žádali [pp. stavové mistrů universitních], poněvadž dvojčetihodný pán kněz M. Cyrus jest z světa sešel, že žádají, aby mrtvé tělo mohlo při té kaple, kde by se pánům direktorům líbilo, pochováno býti. Dictum: Poněvadž se to dítkám přálo [viz výše č. 50 a 51], že též jemu se bude toho přátí.“ Proto není vyloučeno, ačli se sehnaly peníze, že se Cyrovi dostalo i náhrobku, třebaž o něm není nikde zmínky.

Data úmrtí 14. března a pohřbu 16. března u HREJ 70 n. jsou mylná.

NÁHROBEK FRIDRICH A SEIDLA ZHOŘELECKÉHO

Č. 56

† 1618

Lit.: jen HAMM 130 [7] (= TEI I 2, 864b); HAV 26 (s tiskovou chybou v datu).

Původní umístění: jako pátý mezi šesti náhrobky, o nichž k č. 47.

Originál nezvěstný. Text nápisu není znám. HAMM z něho pořídil regest tohoto znění: „Annō 1618. *D. Fridericus Seidlelius (!) Görlicensis cum Epitaphio*“.

Erb: půlměsíc s růžky do výše (SINAPIUS, Schles. Curiositäten I [1728] 879).

NÁHROBEK ESTERY BĚLSKÉ, ROZENÉ GREJNÁRKY

Č. 57

† 24. VII. 1619

Lit.: HAMM nemá; KRIE 16; PUTZ IV 864 [19]; SCHALL III 193 č. 21 (= TEI I 2, 865b); HAV 28 (s chybným vročením); PODL 16.

Originál neověstný. Kresba KRIE 16 (= PODL obr. 130b), viz zde obr. 25.

Erby uprostřed náhrobku dva: Berbištorfů (dvě brněné ruce drží korunu, nad níž hvězda) a Grejnarů z Veverí (nad hradební zdí půl jinoha).

Nápis okrajový (4 ř.) pokračoval šesti (?) vodorovnými řádky nad znaky a čtyřmi (?) pod znaky.

Text (KRIE, transkr. s rozdělením v řádky nejistým):

na okr.:

Léta Božího 1619 24. Iulii usnula v Bohu urozená paní Estera Bělská, rozená Grejnarčka <z> Veve<ř>í a z Mysletína a na Lhenicích, věku svého 18 let, očekávajíc tuto blahoslaveného vzkříšení. Amen.

nad znaky:

A byla nejmilejší a zasnoubená paní manželka urozeného a statečného rytíře, pana Jiřího Viléma Berbištorfa z Berbištorfu, kterýž tento kámen vytesati dal. Pán Bůh rač paní býti milostiv.

pod znaky:

Skonala vkrátku, vyplnila časy mnohé, nebo milá byla Bohu duše její. Protož pospíšil vyve<j>šiti ji zprostředku nepravostí.

K textu: Grejnarčka: greinarčka KRIE, Greimarzka PUTZ, Greinarzka SCHALL — z Veverí RY: wewenzi KRIE, ve Venci PUTZ, SCHALL, TEI (*omylem*) — očekávajíc --- amen KRIE: *vyn.* SCHALL — Berbištorfa z Berbištorfu RY: berbis foreoz berbis Torfu KRIE, Bělského PUTZ, Bělskýho SCHALL, TEI (*mylnou emendací*) — kterýž --- nepravostí: *vyn.* SCHALL — vyvejšiti RY: iwessiti KRIE.

K prosopogr.: Paní Estera byla patrně dcera Martina Grejnára z Veverí a z Mysletína, nobilitovaného 3. IV. 1598 (KLECANDA, ČAŠ VI 106), jemuž Petr Vok z Rožmberka r. 1600 daroval Lhenice (srov. SEDL, OSN XV 990a). Její manžel Jiří Vilém Berbištorf z Berbištorfu byl bratr Ernfrida Berbištorfa z Berbištorfu, účastníka pražské defenestrace (srov. SEDL, OSN III 788a).

NÁHROBEK JOHANKY KOLOVRATOVÉ, ROZENÉ HOCHAUZROVÉ

Č. 58

† 1620

Lit.: jen HAMM 130 [5] (= TEI I 2, 864b); HAV 29.

Původní umístění: jako třetí ze šesti náhrobků, o nichž k č. 47.

Originál nezvěstný. Text nápisu, patrně českého, není znám. Latinský regist HAMM-ův zní: „1620. Domina *Johanna Kolowratiana*, nata de *Hochhaus*, Domina in *Bystra*“.

K prosopogr.: Šlo o Johanku, dceru Václava Hochauzra z Hochauzu (viz výše k č. 48), a manželku Viléma Jindřicha z Kolovrat, posledního potomka z bysterské pošlosti Kolovratů Bezdrůžických (viz SEDL, OSN XI 477a, XIV 602b—603a). V kapli Betlémské byla pohřbena vedle svého otce.

NÁHROBEK JANA KAŇKY Z KARLOVA (?)

Č. 59

† ?

Lit.: HAMM nemá; KRIE 12; PUTZ IV 864 [20]; SCHALL III 192 č. 17 (= TEI I 2, 865b); HAV 31; PODL 12.

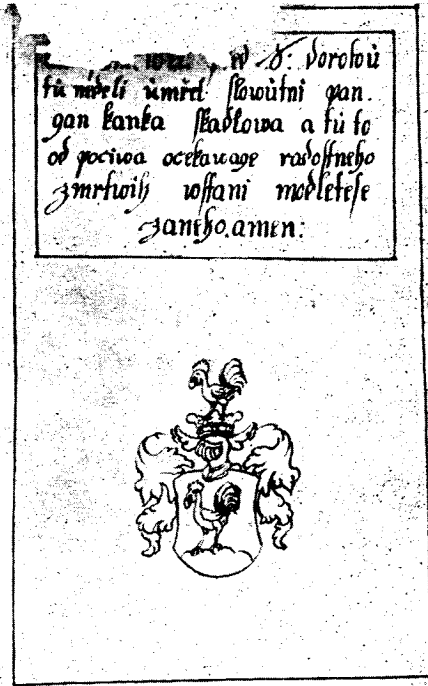
Originálnezvěstný. Kresba KRIE 12 (= PODL obr. 129b), viz zde obr. 26.

Erb (kohout s prstenem v zobáku) pod nápisem.

Nápis (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení nejistého):

[Léta Páně] 1622(?) před s. Dorotou tu neděli umřel slovůtný pán Jan Kaňka <z> Ka<r>lova a tuto odpočívá očekávaje radostného zmrtvý<c>hvstání. Modlete se za něho. Amen.

K textu: Léta Páně: *dodatečně utrženo na kresbě KRIE-ově* — z Karlova TEI: *skadlowa* KRIE, z Kadlowa PUTZ, SCHALL — očekávaje --- amen KRIE: *vyn.* SCHALL — zmrtvýchvstání: *zmrtywih wftani* KRIE.

Obr. 26.

Vročení najisto chybné, příliš pozdní; ostatně r. 1622 bylo sv. Doroty právě v neděli. Pohřichu neznám o osobě pohřbeného vůbec žádných spolehlivých dat.

PAMÁTNÍK MATĚJE JANA FRANTIŠKA Z VUNŠVIC

Č. 60

(† 23. V. 1682) postaven 1725

Lit.: KRIE 19; PUTZ IV 866 [23]; SCHALL III 194 č. 24 (= TEI I 2, 865b); HAV 33; PODL 19.

Originál nezvěstný. Kresba KRIE 19 (= PODL obr. 132, zachycující jen hořejšek náhrobku), celou viz zde obr. 27.

Erby nahoře nad nápisem, obtočené stužkou, na níž německy nade-psána jména rodů:

- a) Meyer v(on) Taudlowitz (muž s kytkou ve zdvižené pravici) — erb nebožtíkovy báby se strany otcovy;
- b) Freyhern von Wunschwitz (jelen ve skoku) — erb nebožtíkova děda se strany otcovy;
- c) Freyh(ern) von Wunschwitz (jelen ve skoku) — erb nebožtíkova otce;
- d) Pachta v(on) Raihofen (korunovaná orlice se štítem na prsou) — erb nebožtíkova děda se strany matčiny;
- e) Mnischowski v(on) Sebusin (půlený štít, s poloviční orlicí) — erb nebožtíkovy báby se strany matčiny.

Nápis latinský (KRIE, transkr.) ve vodorovných řádcích (rozdělení nejistého):

Manibus Innoc(entium) sacrum.

Post peractos vitæ brevis labores primus hic requiei locus adolescenti illustrissimo Matthiæ Ioanni Francisco libero baroni de Wunschwitz, Mathiæ Godefridi l(iberi) b(aronis) de Wunschwitz, domini in Ronsperg, Wasserau et Pleystein, S(uæ) C(æsareæ) R(eg'æ) M(aiestatis) consilarii, iudiciorum aut(em) feudal(is) et cammeral(is) assessoris ac regii districtus Pilsnensis capitanei in reg(no) Boh(emiæ) nec non reservati consilarii aulico-imperialis, ex Anna Feliciana Pachtiana de Raiowa tertio genito. Cuius innocentiae et præmaturæ virtuti invisibili musica parentasse cœlites fide dignorum testium traditio memorat. Tam innocentis vero animulæ exuvias deponi in æde decebat Innocentium. Plangite, imo plaudite, posterī, et manibus date lilia plenis.*) Natus est Brunæ XXVII. Decemb(ri)s An(no) MDCLXX, denatus Pragæ XXIII. Maii A. MDCLXXXII, Ronspergam e loco isto translatus A. MDCLXXXIII. Hoc ei mnemosynon Godefridus Daniel l(iber) b(aro) de Wunschwitz anno post trigesimo secundo charitate fraterna erexit, posuit.

K textu: Innoc. KRIE, PUTZ: innocentibus SCHALL — Pleystein RY: Pleustein KRIE, PUTZ, SCHALL — cammeral. PUTZ, SCHALL: Cammeal KRIE — assessoris PUTZ, SCHALL: assessoris KRIE — capitanei PUTZ, SCHALL: capitaneæ KRIE — reservati RY: resoluti KRIE, PUTZ, SCHALL — praematurae PUTZ, SCHALL: Tramaturæ KRIE — virtuti PUTZ, SCHALL: Virtuti KRIE — memorat. Tam PUTZ, SCHALL: Menorattam KRIE — innocentis PUTZ, SCHALL: innocentis KRIE — Innocentium PUTZ, SCHALL: innocentum KRIE — XXVII. Decemb. KRIE: XXII. Decemb. PUTZ, SCHALL — translatus A. MDCLXXXIII RY: translatus A. MDCXXXIII KRIE, translatus A. MDCLXXXII PUTZ, SCHALL.

Obr. 27.

V překladu: Duším Neviňátek posvěceno. — Po skončení námah krátkého života bylo zde (poskytnuto) první místo odpočinku urozenému mládenci Matěji Janu Františkovi svobodnému pánu z Vunšvic, třetíroženému synu Matěje Bohumíra svobodného pána z Vunšvic, pána na Ronšperku, Bezvěrově a Pleysteině, Jeho císařské a královské Milosti rady, přísedícího soudů lenního a komorního a královského hejtmána kraje Plzeňského v království Českém, jakož i tajného rady říšského dvora,

narozenému z Anny Feliciany Pachtovny z Rájova. O jeho nevinnosti a předčasné zdatnosti připomíná podání hodnověrných svědků, že ji při jeho smrti oslavili andělé neviditelnou hudbou. Tělesným pak pozůstatkům dušičky tak nevinné slušelo, aby byly uloženy v chrámu Neviňátek (t. j. Mládátek, v Betlemě). Plačte, ba spíše plesejte, potomci, a plným rukama sypejte lilie.*) Narodil se v Brně 27. prosince r. 1670, zesnul v Praze 23. května r. 1682, s tohoto místa byl přenesen do Ronšperka r. 1693. Tento památník mu dal zříditi a postaviti po dvaatřiceti letech Bohumír Daniel svobodný pán z Vunšvic z bratrské lásky.

K prosopogr.: Památník dal postaviti r. 1725 známý sběratel a genealog Bohumír Daniel z Vunšvic (1678—1741) svému staršímu bratru Matěji Janu Františkovi, který zemřel r. 1682 jako jedenáctiletý chlapec. Protože při smrti bratra sám byl teprve čtyřletý, učinil tak sotva „z bratrské lásky“, spíše z touhy po oslavě svého rodu. Otec obou bratří, jehož hodnosti se v nápise okazale vypočítávají, Matěj Bohumír, žil 1632—1695; sám byl zástavním držitelem zámku Pleysteina v Horní Falci. Byl syn Jiřího z Vunšvic († 1645) a Evy Barbory, roz. Mayerové z Toudlovic. Sňatkem 14. 9. 1667 s Annou Felicianou vyženil Ronšperk a Bezvěrov, dědictví to po její matce Ludmile roz. Mnišovské ze Se-buzína († 1659), manželce král. místopředsího Daniela Pachtý z Rájova. (Viz SEDL, OSN XIX 28a, XXVI 1076ab; MERAV 246a, tab. 111.)

*) Vergilius, Aen. VI 883: tu Marcellus eris. manibus date lilia plenis.

PŘEHLEDNÁ TABULKA

Uváděna jsou pořadová čísla v jednotlivých sbírkách; číslice v závorkách znamenají jen převzetí starší zprávy; *ztr.* = ztraceno.

naše č.	HAMM	KRIE	PUTZ	SCHALL	naše č.	HAMM	KRIE	PUTZ	SCHALL
1	26	—	—	(1)	31	—	7	13	11
3	(27)	—	—	—	32	32	5	12	8
6	(28)	—	—	(28)	33	11	2	14	4
7	(29)	—	—	(29)	34	25	—	—	(27)
8	—	10	3	15	35	6	—	—	—
9	—	6	4	10	36	14	—	—	—
10	—	22	—	—	37	12	<i>ztr.</i>	15	3
11	2	4	1	7	38	15	—	—	—
12	—	9	5	13	40	20	—	—	—
13	13	—	—	—	41	10	—	—	—
14	—	21	—	—	42	—	1	2	2
15	—	17	22	22	44	21	—	—	(25)
16	—	<i>ztr.</i>	6	6	45	17	<i>ztr.</i>	10	9
17	—	11	8	16	46	23	13	21	18
18	(31)	8	7	12	47	3	—	—	—
19	(30)	—	—	(31)	48	4	—	—	—
20	22	—	—	—	49	16	18	16	23
21	19	—	—	—	50	8	27	—	(30)
22	—	23	—	—	51	9	—	—	—
23	—	25	—	—	52	1	14	18	19
25	—	24	—	—	53	18	15	17	20
26	—	26	—	—	56	7	—	—	—
27	—	20	—	—	57	—	16	19	21
28	—	3	9	5	58	5	—	—	—
29	24	—	—	(26)	59	—	12	20	17
30	—	<i>ztr.</i>	11	14	60	—	19	23	24

JMENNÝ REJSTŘÍK

Ciferné údaje se vztahují k pořadovým číslům tohoto pojednání.

- Adam soukeník 18**
Adam z Veleslavína, Daniel 19
Adam Zalužanský ze Zalužan 52
Aerichaleus, Šebestián 6
Albert z Kaménka, Mikuláš 54
**Alžběta Libocká, znovu provd. Hum-
burková 37, 49**
**Anna Cejklová 24, Čejková z Nežetic
45; Hochauzrová z Krásného Dvoru
48; Karykova z Řezna 23; Melantri-
chová 18, 19; Fel. Pachtovna z Rá-
jova 60; Mar. Střelová z Rokyc 47;
Vokounová z Sázavy 29**
Anýžka, dc. Benjamina perníkáře 24
z Aventinu, viz Melantrich
Bělská, Estera 57
Benjamin Lochman 38; perníkář 24
Berbištorf z Berbištorfu, Ernfrid 57
Jiří Vilém 57
Bernart Hochauzar z Hochauzu 47
Blažej Welfnár 24
Bohumír Daniel z Vunšvic 60
Bonaventura z Furtenbachu 30.
**z Bornštorfu, Kristina Wolfštorfarová
13; Marketa Wolištorfarová 15**
z Byslavic, viz Zbyslavic
Cecek, viz Libocký
Cejkl, Mikuláš 24
Cejklová, Anna 24
z Cejlperku, viz Tejfl
Collinus z Chotěfíny, Matouš 11
Cyrova, Kateřina 51
Cyrus, Jan 50; Matěj 50, 51, 55
Čejka z Olbramovic, Jarolm 45
**Čejková z Nežetic, Anna 45; z Řezna
Marie 45**
Černoorský, Václav 9
**Daniel Adam z Veleslavína 19; Pachta
z Rájova 60**
**Dorota Hložková, roz. Opršalovna 46;
Humburková 49; Kapounová 35**
Duchek Chmelíř z Semechova 13, 36
Ernfrid Berbištorf z Berbištorfu 57
**Estera Bělská, roz. Grejtnárka 57; Tej-
flová z Štrejtnfeldu 43**
Eva Barbora Mayerová z Toudlovic 60
Fortia, viz Chybová
Fortius, viz Chyba
Frejlichová, Marketa 43
z Frenců, Venand Rajc 26
Fridrich Seidel 56
**z Furtenbachu, Bonaventura 30, Jan 30,
Jan (ml.) 30**
z Greifznberku, viz Groff
Grejtnár z Veverí, Martin 57
Grejtnárka, Estera 57
**Groff z Greifenberku, Tomáš (st.) 34, 36,
38; Tomáš (ml.) 38**
**Groffová, Kateřina (I.) 38; Kateřina (II.)
z Semechova 13, 36**
Hájek z Hájku, Tadeáš 16, 39
Hájková, Zuzana 39
Hanibal Kornhauf 43
Hebnštrejt z Štrejtnfeldu, Tomáš 43
**Hebnštrejťová, Magdalena 43, Marketa
43**
**Hložek z Zbyslavic, Jan 44; Nathanael
40, 44**
**Hložková, roz. Opršalovna, Dorota 46;
z Vodolína, Ludmila 40**
**Hochauzar z Hochauzu, Bernart 47;
Václav 48, 58**
**Hochauzrová, Anna 48; Johanka, provd.
Kolovratová 48, 58**
Holeček z Karlovy Hory, Matěj 31
Hortensius, Jan 7
z Hory Karlovy, viz Holeček
Hradecký, Jakub 37
**Humburk z Humburku, Symeon 49; jeho
mžlky Alžběta a Dorota 49**
**Chmelíř z Semechova, Duchek 13, 36;
Jan 36**
**z Chotěfíny, Jan Orpheus 5; Matouš
Collinus 11**

- Chyba, Jan** 52
Chybová, Ludmila 52
- Jablonský z Jabloné, Jan** 45
Jakub Hradecký 37
Jakub ze Stříbra 2; Vokoun z Sázavy 29
Jan Cyrus 50; z Furtenbachu 30; Hložek z Zbyslavic 44; Hortensius 7; Chmelíř z Semechova 36; Chyba 52; Jablonský z Jabloné 45; Kaňka z Karlova 59; Kapoun z Karlova 35; 41, 42; Karyk z Řezna 8, 15; Libocký z Libé Hory (st.) 37, (ml.) 37; z Mylheimu 1; Mystopolus 12; Orpheus z Chotěřiny 5; Tejfl z Cejlperku 43; Vlk z Kvítkova 13; Vokoun z Sázavy 29; Zahradka 7
Jarolím Čejka z Olbramovic 45
Jaroslav Opršal 46
Jeronym, viz Jarolím
z Jetřichovic, viz Opršal
Jiljí Karyk z Řezna 28
Jiří Berbištorf z Berbištorfu 57; Karyk z Řezna 28; Libocký z Libé Hory (Cecek) 33, 37; Melantrich z Aventinu 18, 19; z Vunšvic 60
Johanka Kolovratová, roz. Hochauzrová 48, 58
- z Kaménka, viz Albert**
Kaňka z Karlova, Jan 59
Kapoun z Karlova, Jan 35, 41, 42 jeho mžlky Dorothea 35, Marketa 42
z Karlova, viz Kaňka, Kapoun
Karyk z Řezna, Jan 8; Jiljí 28; Jiří 28; Michal 8, 15, 17; Mikuláš 15, 32, 45; Ondřej 15; Zikmund 14, 17, 22, 23, 25, 27, 28, 45
Karykova z Řezna, Anna 23; Kateřina (I.) 32, (II.) 27; Magdalena 12; Marie 25; Sidonie 22
z Kařizku, Václav 4
Kateřina, mžlka Adama soukeníka 18; Cyrova 51; Groffová (I.) 38, (II.) z Semechova 13, 36; Karyková z Řezna (I.) 32, (II.) 27; z Mnětic 10; Škorňová z Stránova 16
Kirchmajer z Rejehvic, Valentin (st.) 17, 34, (ml.) 34
Koldín, Pavel Kristián 38
Kolín nad Rýnem 26
z Kolinec, viz Skála
- z Kolovrat, Vilém Jindřich** 48, 58; Johanka 48, 58
Kornhaut, Hanibal 43
Kouřimský, Symeon 21
Kristina Wolfštorfarová z Bornštorfu 13
z Kvítkova, Jan Vlk 13
- Libocký z Libé Hory (Cecek), Jan (st.)** 37, jeho mžlka Alžběta 37, 49; Jan (ml.) 37; Jiří 33, 37
Lochman, Benjamin 38; Lorenc 38
Lorenc Lochman 38
Ludmila Hložková z Vodolína 40; Chybová provd. Zalužanská 52; Mnišovská ze Sebužina 60
- Magdalena Karykova** z Řezna 12; Kornhautová, znovu provd. Hebnštrejtová 43
Marie Čejková-Měsíčková z Řezna 45; Karykova z Řezna 25
Marketa Frejlichová, provd. Hebnštrejtová 43; Kapounová z Vysoké 42; Vokounová z Zbyslavic 20; Wolfštorfarová z Bornštorfu 15
Martin Grejnár z Veverí 57; Smertoš z Ryzntálu 34
Matěj Cyrus 50, 51, 55; Holeček z Karlovy Hory 31; M. Bohumír z Vunšvic 60 M. Jan Fr. z Vunšvic 60
Matouš Collinus z Chotěřiny 11
Mayerová z Toudlovy, Eva Barbora 60
Melantrich z Aventinu, Jiří 18, 19
Melantrichová, Anna 18, 19; Anna (ml.) 19
Měsíčková, Marie 45
Michal Karyk z Řezna 8, 15, 17
Mikuláš Albert z Kaménka 54; Cejkl 24; Karyk z Řezna 15, 32, 45; Tejfl z Cejlperku 43
z Mnětic, Kateřina 10
Mnišovská ze Sebužina, Ludmila 60
z Mylheimu, Hanuš 1
Mystopolus, Jan 12
- Nathanael Hložek** z Zbyslavic 40, 44
z Nežetic, viz Čejková
- Ochauzar, viz Hochauzar**
z Olbramovic, viz Čejka
Ondřej Karyk z Řezna 15

- Opršal z Jetřichovic, Jaroslav 46**
Opršalová z Jetřichovic, provd. Hložková, Dorota 46; Regina 46
- Pachta z Rájova, Daniel 60**
Pachtovna z Rájova, Anna Fel. 60
Pavel Kristián Koldín 38
Petr, lékař 3
Přeštický, Šebestián Aerichalcus 6
- Rajc z Frenců, Venand 26**
z Rájova, viz Pachta
Regina Opršalová z Jetřichovic 46
z Rejchvic, viz Kirchmajer
z Rokyc, viz Střelová
z Ryzntálu, viz Smertoš
- z Řezna, viz Čejková, Karyk, Karykova**
- z Sázavy, Anna Vokounová 29; Jakub Vokoun 29; Jan Vokoun 29; Václav Vokoun 29, Viktorin Vokoun 29**
z Sebuzína, viz Mnišovská
Seidel, Fridrich 56
z Semechova, Duchek Chmelíř 13, 36; Jan Chmelíř 36; Kateřina Groffová 13, 36
Sidonie Karykova z Řezna 22; Šmidnerová 17
Sixt, zlatotepec 32
Skála z Kolinec, Symeon 21, 53
Smertoš z Ryzntálu, Martin 34
z Stránova, Kateřina Škorňová 16
Střelová z Rokyc, Anna Mar. 47
ze Stříbra, Jakub (Jakoubek) 2
Symeon Humburk z Humburku 49; Kouřimský 21; Skála z Kolinec 21, 53
- Šebestián Aerichalcus 6**
Škorňová z Stránova, Kateřina 16
Šmidnerová, Sidonie 17
z Štrejtnfeldu, Estera Tejflová 43; Tomáš Hebnštrejt 43
- Tadeáš Hájek z Hájku 16, 39**
Tejfl z Cejlperku, Jan 43; Mikuláš 43; Tomáš 43
**Tejflová z Štrejtnfeldu, roz. Hebnštrejto-
 tová, Estera 43**
Teuffel, viz Tejfl
Tomáš Groff z Greifenberka (st.) 34, 36, 38; (ml.) 38; Hebnštrejt z Štrejtnfeldu 43; Tejfl z Cejlperku 43
z Toudlovic, viz Mayerová
- Unhošťský, Václav 4**
- Václav Černohorský 9; Hochauzar z Hochauzu 48, 58; z Kařizku 4; Unhošťský 4; Vokoun z Sázavy 29**
Valentin Kirchmajer (st.) 17, 34; (ml.) 34
z Veleslavína, Daniel Adam 19
Welfnár, Blažej 24
Venand Rajc z Frenců 26
z Veverí, viz Grejnár
Viktorin Vokoun z Sázavy 29
Vilém Jindř. z Kolovrat 48, 58
Vlk z Kvítкова, Jan 13
z Vodolína, viz Hložková
Vokoun z Sázavy, Jakub 29; Jan 29; Václav 29; Viktorin 29
Vokounová z Sázavy, Anna 29
Vokounová z Zbyslavic, Marketa 20
- Wolfštorfarová, viz z Bornštorfu**
z Vunšvic, Bohumír Daniel 60; Jiří 60; Matěj Bohumír 60; Matěj Jan Frant. 60
z Vysoké, Marketa 42
- Zahrádka, Jan 7**
Zalužanský ze Zalužan, Adam 52; jeho mžlka Ludmila 52
z Zbyslavic, Jan Hložek 44; Marketa Vokounová 20; Nathanael Hložek 40, 44
Zikmund Karyk z Řezna, viz Karyk
Zuzana Hájková 39

IV. Bohumil Ryba: Epitafy v kapli Betlemské.

a)

b)

c)

d)

Tab. I.

a)

b)

IV. Bohumil Ryba: Epitafy v kapli Betlemské.

a)

b)

c)

Tab. III.

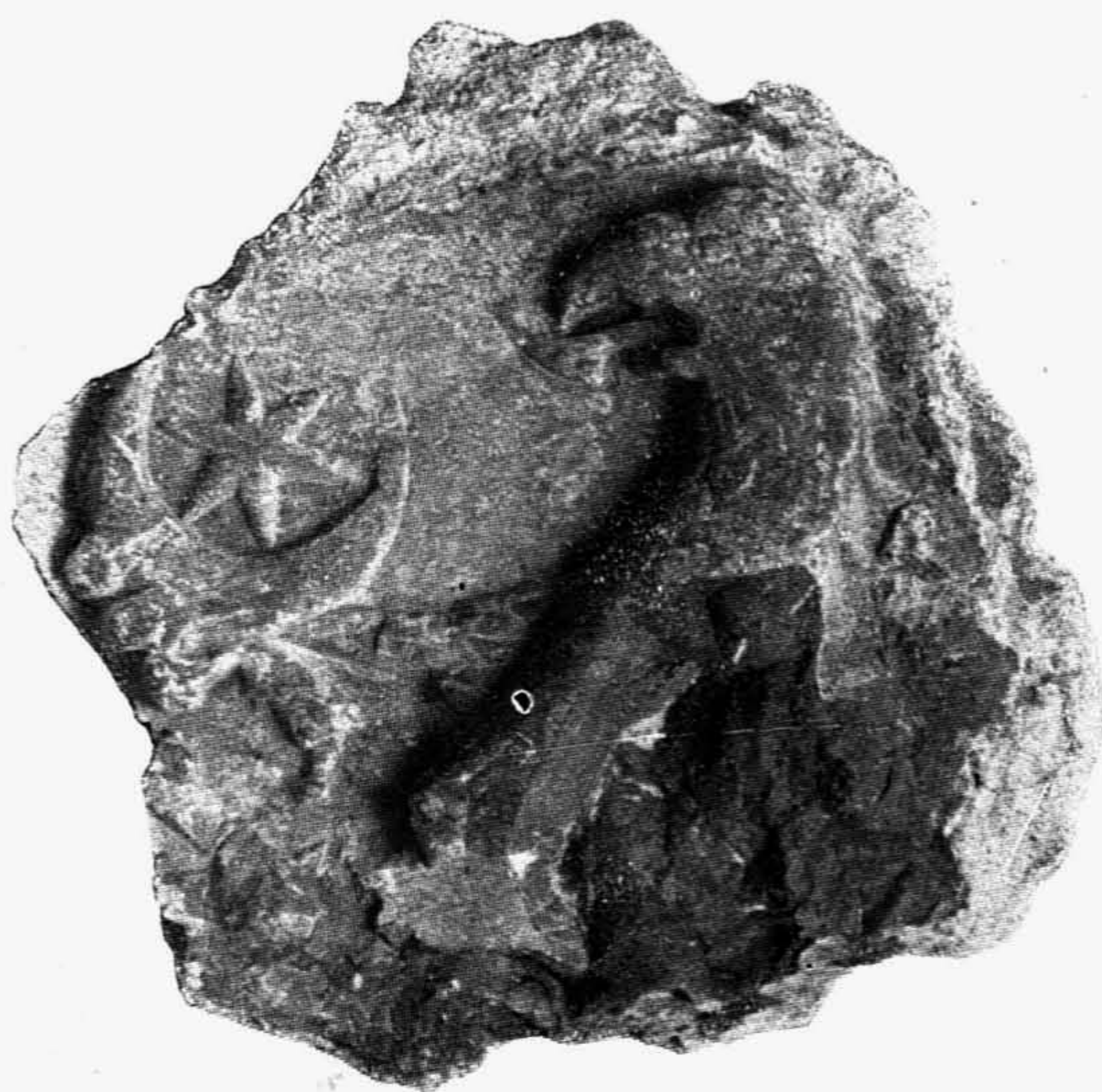
IV. Bohumil Ryba: Epitafy v kapli Betlemské.

a)

b)

d)

c)

Tab. IV.